

Univerzita Karlova
Filozofická fakulta
Katedra divadelní vědy

Ročníková práce

Přehled inscenování současných skandinávských
dramat a podpory skandinávské kultury na našem
území od roku 1990 do současnosti

Tereza Dolinová

Vedoucí práce: doc. Mgr. Petr Christov, Ph.D.

Na tomto místě bych velmi ráda poděkovala svému vedoucímu práce doc. Mgr. Petrovi Christovovi, Ph.D. za trpělivé a odborné vedení, cenné připomínky a rady.

Obsah

1. Úvod.....	3
2. Přehled inscenací současné skandinávské dramatiky.....	4
2. 1 Vymezení termínu současný skandinávský dramatik.....	4
2. 2 Vymezení termínu skandinávský	5
2. 3 Dánské současné drama u nás	6
2. 4 Norské současné drama u nás.....	10
2. 5 Švédské současné drama u nás.....	13
3. Publikování současných skandinávských dramát.....	18
4. Propagace skandinávského dramatu a kultury	23
4. 1 Festivaly zaměřené na skandinávskou dramatiku	23
4. 2. Festivaly zaměřené na propagaci skandinávské kultury	25
4. 5 Instituce konzistentně podporující povědomí o skandinávské kultuře.....	28
5. Závěr	29
6. Zdroje	31

1. Úvod

Práce je rozdělena na tři hlavní části. V první z nich se pokusím definovat pojem *současná skandinávská dramatika* a zároveň zmapovat uvádění současných dánských, norských a švédských dramatiků na českých/československých scénách. Budu se přitom zaměřovat na období od roku 1990 až do současnosti, tudíž na necelých třicet let. Ve druhé části práce se věnuji publikování a překladům současných skandinávských dramát a v poslední části této práce se pokusím zmapovat stav propagace skandinávské kultury na našem území, ať už se jedná o literární, filmové či divadelní festivaly nebo instituce systematicky propagující skandinávskou kulturu.¹

Toto téma jsem si vybrala proto, neboť u nás neexistuje publikace, která by se této problematice systematicky věnovala. Současné skandinávské dramatice se u nás přitom nedaří vůbec špatně. Je však pravdou, že pro většinu laické veřejnosti zůstávají symbolem skandinávského dramatu pouze dvě jména: Henrik Ibsen a August Strindberg. Autoři, jejichž nejzásadnější díla vznikala převážně v druhé polovině 19. století, popřípadě zpočátku století dvacátého. Skandinávie jako celek ale za poslední dekádu zažívá veliký boom zájmu a jinak tomu není ani na kulturní, potažmo divadelní scéně. Po přelomu tisíciletí u nás vzniklo několik nezávislých organizací věnujících se propagaci skandinávské kultury. Díky těmto snahám se zvedá počet lidí, které sever Evropy přitahuje čím dál tím víc. To se odráží i na počtu akcí, festivalů a workshopů, na které jezdí i významní spisovatelé, dramatici a umělci jedné z těchto skandinávských zemí.

Při psaní této ročníkové práce jsem narazila na problém pojmu *naše území*. V mé práci je pod tímto pojmem myšleno území dnešní České republiky. To i v případě, když zmiňuji uvedení nějaké severské hry do roku 1993. Vzhledem k tomu, že mým cílem je mimo jiné porovnat četnost uvádění skandinávské dramatiky před dvaceti lety se současným stavem, rozhodla jsem se vynechat území dnešní Slovenské republiky, i v době, kdy se ještě jednalo o území tehdejšího Československa. Mojí snahou tedy bude pokus o zmapování propagace skandinávské kultury na našem území skrze divadelní

¹ Chtěla bych upozornit na to, že jsem si vědoma rozsahu a formátu své práce, který se vymyká normě. Mohla jsem se například zaměřit jen na inscenování skandinávských dramát u nás, a tím pádem vynechat kapitolu o publikování a propagaci skandinávské kultury, myslím si však, že bych tím nezískala vypovídající obrázek o stavu současné skandinávské dramatiky na našem území. Mým cílem bylo podat detailní přehled o tom, jak si u nás drama z této části Evropy stojí. A právě proto jsem zvolila metodu komentovaného přehledu (výčtu inscenací, akcí, festivalů či vydaných publikací), která z mého pohledu dokáže danou problematiku obsáhnout nejlépe.

inscenace, překlady her současných skandinávských dramatiků nebo divadelní, filmové či literární festivaly.

2. Přehled inscenací současné skandinávské dramatiky

2.1 Vymezení termínu současný skandinávský dramatik

Otázkou samozřejmě je, co si pod pojmem *současné drama* či *současný dramatik* představit. Jakým způsobem určit, kdo ještě do této skupiny patří a kdo už nikoli, je úkol, ke kterému je nejspíše potřeba přistupovat subjektivně. Pro účely své práce jsem se rozhodla zaměřit na práci autorů, kteří některá ze svých děl publikovali v posledních patnácti, maximálně dvaceti letech či těch, kteří jsou stále aktivně píšícími autory. I přes toto vymezení nebylo vždy lehké autory a díla zařadit. Pravdou je, že kategorie *současný dramatik* může zahrnovat dramatiky naprosto odlišných generací, kteří se kromě několika málo let svou tvorbou zásadně míjejí. Vezměme si například švédskou spisovatelku Agnetu Pleijel, narozenou v roce 1940², jež svou poslední hru publikovala v roce 2003³ a srovnáme ji s tvorbou jejího krajana Mattiase Brunna narozeného v roce 1976, jenž své první díla nepublikoval dříve než po přelomu tisíciletí. Z tohoto srovnání je patrný střet dvou odlišných generací. Ve své práci se pokusím tento problém dostatečně reflektovat a poukazovat na to, že některé autory jednoduše nejde otrocky přiřadit pouze do jedné kategorie.

Kvůli nedostatku zdrojů, které by se zaměřovaly na novou generaci skandinávských dramatiků, jsem byla odkázána na články v různých českých a zahraničních periodikách. Ve své práci jsem také vycházela ze švédské databáze profesionálních dramatiků *DramaDirekt*, zahrnující kromě švédských autorů i ty dánské a norské, a jejímž „hlavním úkolem je propagovat, šířit a zpřístupňovat psané drama ve Švédsku i v zahraničí“⁴. Tato databáze, provozovaná Švédským svazem dramatiků a překladatelů (Dramatikerförbundet), obsahuje jak dramata švédských autorů, tak i

² *DramaDirekt*, „Agneta Pleijel“ [online], [cit. 29. 8.2019], Dostupné z: <https://dramadirekt.se/dramatist/agneta-pleijel/>.

³ Ibid.

⁴ *DramaDirekt*, „Vad är DramaDirekt?“ [online], [cit. 15. 8.2019], Dostupné z: <https://www.dramadirekt.se/vad-ar-dramadirekt/>.

překlady zahraničních her⁵ a funguje na podobném principu jako české databáze Aura-Pont či Dilia. Dalším důležitým zdrojem informací pro mou práci byla Virtuální studovna Divadelního ústavu, jež „zahrnuje záznamy o inscenacích českých divadel od r. 1945“⁶. Z této databáze jsem získávala informace týkající se uvádění skandinávské dramatiky v České republice nebo informace o divadelních akcích spojených s tématem severské dramatiky.

2. 2 Vymezení termínu *skandinávský*

Do své práce jsem se rozhodla začlenit tvorbu autorů, jejichž texty jsou psané jedním z těchto tří skandinávských jazyků: dánština, norština a švédština. Z publikace *Moderní skandinávské literatury* vyplývá, že termín *skandinávský* či *severský* se v různých výkladech mění a překrývá. Někteří odborníci řadí do Skandinávie pouze Skandinávský poloostrov, což by úplně vyřadilo pro Norsko a Švédsko tak kulturně-historicky příbuzné Dánsko a Island. Další existující model Fennoskandinávie sice zahrnuje Finsko, Norsko, Švédsko, ale opět vyřazuje Dánsko i Island. Někteří lingvisté zase prosazují odkazování k termínu *skandinávský* pouze u indoevropských jazyků, což automaticky vyřazuje Finsko, jakožto jazyk ugrofinský.⁷

Bylo by určitě příhodné, věnovat se i dalším autorům, kteří svá díla píšou v jednom ze severogermánských jazyků, konkrétně například v ostrovní islandštině a faerštině⁸, kvůli rozsahu mé ročníkové práce jsem se však rozhodla pracovat pouze s dánskou, norskou a švédskou literaturou. Tyto tři severogermánské pevninské jazyky k sobě měly během historie vždy velmi blízko a navzájem se ovlivňovaly. To samé platilo a dodnes platí i pro literaturu. Mluvíci švédštiny a norštiny k sobě mají lingvisticky blízko asi tak jako my Češi k našim východním sousedům. To platí i pro norštinu a dánštinu, kde je tato vzájemná jazyková podobnost ovlivněna mimo jiné i dlouholetou dánskou nadvládou.

⁵ Ibid.

⁶ *Virtuální studovna*, „Virtuální studovna Divadelního ústavu – O projektu“ [online], [cit. 17. 8.2019], Dostupné z: <https://vis.idu.cz/>.

⁷ HUMPÁL, Martin, KADEČKOVÁ, Helena, PARENTE-ČAPKOVÁ, Viola. *Moderní skandinávské literatury (1870-2000)*. Vyd. 2., dopl. A rev. – Praha: Karolinum, 2013. 10 s. ISBN 978-80-246-2395-5.

⁸ PERELTSVAIG, Asya. *Languages of the world: an introduction*. Vyd. 1., Cambridge University Press, 2012. 31 s.

2. 3 Dánské současné drama u nás

Z těchto třech skandinávských států (Dánsko, Norsko, Švédsko) jsme se se současnou tvorbou dánských dramatiků mohli jako diváci prozatím seznámit nejlépe. Bohužel mezi nimi ale nenajdeme zástupce té nejmladší generace, která by debutovala po roce 2000 (jako tomu bylo například u Christiana Lollikeho, Thomase Markmanna či Lærke Sanderhoff). Nejvíce inscenovaným dánským autorem u nás je dramatička **Astrid Saalbach** (nar. 1955)⁹, jež v Dánsku se svými dramaty prorazila už v 80. letech¹⁰. Mezi její nejznámější díla můžeme zařadit trilogii zahrnující tato dramata: *Ráno a večer* (*Morgen og aften*, 1993), *Požehnané dítě* (*Det velsignene barn*, 1996) nebo *Popelka popelu, prach k prachu* (*Aske til aske, støv til støv*, 1998).¹¹ Diváci mohli tuto dramatičku poprvé zaregistrovat v roce 1995, kdy měla v Divadle Labyrint premiéru její hra *Taneční hodina* (*Dansetimen*, 1986).¹² O rok později¹³ mělo toto drama premiéru také v Městském divadle Zlín v režii Josefa Morávka a Věry Herajtové.¹⁴ Velký úspěch zaznamenalo nastudování tohoto dramatu také pod názvem *Baletky...* v brněnském divadle Husa na Provázku¹⁵ v režii Pavla Šimáka¹⁶, které se pro velký úspěch dočkalo v roce 2010 obnovené premiéry.¹⁷ Poslední uvedení této hry u nás proběhlo v roce 2011 v Divadle v Celetné v režii Alexandra Minajeva.¹⁸ Český divák však prozatím neměl příležitost zhlédnout některé z jejich novějších děl, jako jsou například dramata: *Červená*

⁹ „Astrid Saalbach (narozena v roce 1955) můžeme zařadit k nejvýraznějším tvářím současného dánského dramatu. Vystudovala herectví. Zpočátku se věnovala především rozhlasové dramatice, jejími prvními divadelními hrami jsou až *Neviditelné město* (*Den usynlige by*, 1986) a *Taneční hodina* (*Dansetimen*, 1986).“, HUMPÁL, Martin, KADEČKOVÁ, Helena, PARENTE-ČAPKOVÁ, Viola. *Moderní skandinávské literatury (1870-2000)*. 304 s.

¹⁰ HUMPÁL, Martin, KADEČKOVÁ, Helena, PARENTE-ČAPKOVÁ, Viola. *Moderní skandinávské literatury (1870-2000)*. 302 s.

¹¹ HUMPÁL, Martin, KADEČKOVÁ, Helena, PARENTE-ČAPKOVÁ, Viola. *Moderní skandinávské literatury (1870-2000)*. 304 s.

¹² (premiéra: 26. 10. 1995, režie: Karel Kříž), *Virtuální studovna*, „Inscenace: Taneční hodina“, [online], [cit. 21. 9. 2019], Dostupné z: <https://vis.idu.cz/ProductionDetail.aspx?id=469&mode=0>

¹³ 19. dubna 1996

¹⁴ *Virtuální studovna*, „Inscenace: Taneční hodina“ [online], [cit. 21. 9. 2019], Dostupné z: <https://vis.idu.cz/ProductionDetail.aspx?id=324&mode=0>.

¹⁵ (premiéra 4. února 2003), *Virtuální studovna*, „Baletky...“ [online], [cit. 21. 9. 2019], Dostupné z: <https://vis.idu.cz/ProductionDetail.aspx?id=9599&mode=0>.

¹⁶ ŠVEHLOVÁ, Táňa. *Dánské divadlo a drama v 90. letech 20. století*. Praha 2012. Diplomová práce. Univerzita Karlova v Praze. Filozofická fakulta. Vedoucí práce doc. Mgr. Petr Christov, Ph.D., 40. s.

¹⁷ *Virtuální studovna*, „Inscenace: Taneční hodina“ [online], [cit. 21. 9. 2019], Dostupné z: <https://vis.idu.cz/ProductionDetail.aspx?id=324&mode=0>.

¹⁸ (premiéra: 2. 10. 2011), *Virtuální studovna*, „Inscenace: Taneční hodina“ [online], [cit. 21. 9. 2019], Dostupné z: <https://vis.idu.cz/ProductionDetail.aspx?id=41207&mode=0>.

a zelená (*Rødt og grønt*, 2010), *Konec světa* (*Verdens ende*, 2003) nebo *Kadeřnice* (*Frisørerne*, 2014). Všechny, do dnešního dne uvedené hry této autorky, vznikly již v 90. letech minulého století.

Dramatičku **Nikoline Werdelin** (nar. 1960)¹⁹, známou také díky komiksům, jež vytvářela pro deník *Politiken*, můžeme zařadit do stejné generace autorů jako výše zmiňovanou Astrid Saalbach.²⁰ Tato vystudovaná výtvarnice však debutovala daleko později než její krajanka. Konkrétně dramatem *Znalci* (*Liebhaberne*, 1997)²¹, které je prozatím zároveň jedinou uvedenou hrou této autorky u nás. Poprvé mohli diváci zpracování tohoto dramatu zaznamenat v roce 2003 ve Studiu Švandova divadla v režii Daniela Hrbka, kde bylo uváděno až do své derniéry v roce 2008.²² Druhého zpracování se v roce 2001 ujala Nezávislá studentská umělecká skupina OLDstars v režii Tomáše Staňka.²³ V roce 2019²⁴ se tato inscenace dočkala obnovené premiéry.²⁵

Dalším u nás uvedeným dramatikem 90. let je **Vizki Mortí**²⁶ (1963–2004)²⁷. Tento autor, vlastním jménem Morten Boeslund Poulsen, začínal jako básník, a se svým prvním dramatem *Sníh* (*Sne*, 1994) debutoval v roce 1994.²⁸ U nás se dočkal pouze jediného uvedení ve formě scénického čtení hry *V.I.P.'s children* na ostravské Komorní

¹⁹ „Nikoline Werdelin se narodila v roce 1960 v Kodani. Mezi lety 1981 a 1984 studovala malbu a grafiku na dánské období pražské Uměleckoprůmyslové školy. Po škole se věnovala hlavně tvorbě komiksů pro dánský deník *Politiken*. Jako dramatička se prosadila poprvé v roce 1997 se svým dramatem *Znalci* (*Liebhaberne*, 1997).“, *forfatterweb.dk*, „Nikoline Werdelin“, [online], [cit. 7. 10. 2019], Dostupné z: <https://forfatterweb.dk/oversigt/werdelin-nikoline>.

²⁰ ŠVEHLOVÁ, Táňa. *Dánské divadlo a drama v 90. letech 20. století*. Praha 2012. Diplomová práce. s. 54.

²¹ *Ibid.*

²² (premiéra: 16. 5. 2003), *Virtuální studovna*, „Znalci“ [online], [cit. 26. 9. 2019], Dostupné z: <https://vis.idu.cz/ProductionDetail.aspx?id=9475&mode=0>.

²³ (premiéra: 26. 2. 2011), *Virtuální studovna*, „Znalci“ [online], [cit. 26. 9. 2019], Dostupné z: <https://www.i-divadlo.cz/divadlo/oldstars/znalci>.

²⁴ (premiéra: 2. 3. 2019), *Virtuální studovna*, „Znalci“ [online], [cit. 26. 9. 2019], Dostupné z: <https://vis.idu.cz/ProductionDetail.aspx?id=9475&mode=0>

²⁵ *Virtuální studovna*, „Znalci“ [online], [cit. 26. 9. 2019], Dostupné z: <https://vis.idu.cz/ProductionDetail.aspx?id=50520&mode=0>

²⁶ Vizki Mortí se narodil v roce 1963 v dánském městě Frederiksværk. Svoji kariéru začal jako básník se svou první sbírkou básní *Digtsamling*. Jeden z nejvýraznějších dánských dramatiků, začínal jako básník v roce 1984. Jako dramatik debutoval v roce 1990 se svou rozhlasovou hrou *Charlotte eller omgivelserne*. Zemřel v roce 2004 v Kodani., *forfatterweb.dk*, „Vizki Mortí“ [online], [cit. 7. 10. 2019], Dostupné z: <https://forfatterweb.dk/oversigt/vizki-morti>

²⁷ ŠVEHLOVÁ, Táňa. *Dánské divadlo a drama v 90. letech 20. století*. Praha 2012. Diplomová práce. s. 47.

²⁸ *Ibid.*

scéně Aréna v režii Janusze Klimszy.²⁹ Jen jediné drama bylo českému publiku představeno také z díla dramatičky **Line Knutzon** (nar. 1965), jež debutovala v roce 1991 se svým dramatem *Střepina v srdci* (*Splinten i hjertet*, 1991).³⁰ Českému publiku mělo možnost zaznamenat komedii *Řemeslníci* (*Håndværkerne*, 2009)³¹. Tato její prozatím poslední uvedená hra byla českému publiku představena ve Švandově divadle o dva roky později³² v režii Daniela Hrbka. Toto drama je tedy jediným současným dánským dramatem dramatiků narozených v 50. a 60. letech, jež by bylo zároveň publikováno po roce 2000.

Autorem nejmladší generace dánských dramatiků (kteří byli českému publiku představeni), kteří prorazili po roce 2000, je **Christian Lollike** (nar. 1973)³³. Tento autor, který se stal v roce 2013 dánským dramatikem roku³⁴, uvedl svoji první hru *Operation: Luise og Ferdinand* v roce 2002.³⁵ Poprvé mohli tvorbu tohoto dramatika diváci postřehnout v roce 2012 v Divadle Letí Praha³⁶, kde u nás bylo, jen rok po světové premiéře³⁷, uvedeno jeho drama *Obyčejný život* (*Det Normale Liv*, 2011)³⁸. Toto uvedení

²⁹ (premiéra: 17. 4. 1998), *Virtuální studovna*, „V.I.P.'s children” [online], [cit. 26. 9. 2019], Dostupné z: <https://vis.idu.cz/ProductionDetail.aspx?id=2324&mode=0>.

³⁰ *forfatterweb.dk*, „Line Knutzon“ [online], [cit. 26. 9. 2019], Dostupné z: <https://forfatterweb.dk/oversigt/knutzon-line>.

³¹ *bibliotek.dk*, „Håndværkerne” [online], [cit. 26. 9. 2019], Dostupné z: <https://bibliotek.dk/da/work/870970-basis%3A27764770>

³² (premiéra: 10. 12. 2011), *Virtuální studovna*, „Řemeslníci” [online], [cit. 26. 9. 2019], Dostupné z: <https://vis.idu.cz/ProductionDetail.aspx?id=39221&mode=0>

³³ Christian Lollike se narodil v roce 1973 v Kodani. Studoval filozofii a literaturu na univerzitě v Roskilde. V roce 2001 absolvoval studia Dramatických umění na vysoké škole Aarhus Theatre. Poprvé se jako dramatik představil svou hrou *Operation: Luise og Ferdinand*, která byla přepisem hry *Úklady a láska Friedricha Schillera*. Byl několikrát nominován na byl šestkrát nominován na dánskou divadelní cenu Reumert v kategorii dramatik roku. Získal ji v roce 2010 za hru *Kosmický děs aneb Den, kdy Brad Pitt zachvátí paranoia* (*Kosmiske frygt eller Den dag, da Brad Pitt fik paranoia*, 2009)., *forfatterweb.dk*, „Christian Lollike“ [online], [cit. 20. 9. 2019], Dostupné z: <https://forfatterweb.dk/oversigt/zloll00>.

³⁴ Årets Reumert je dánská divadelní cena udělovaná v různých divadelních kategoriích od roku 1998, *aaretsreumert.dk*, „Årets Reumert“ [online], [cit. 20. 9. 2019], Dostupné z: <http://www.aaretsreumert.dk/%C3%A5rets-reumert>.

³⁵ *forfatterweb.dk*, „Christian Lollike” [online], [cit. 20. 9. 2019], Dostupné z: <https://forfatterweb.dk/oversigt/zloll00>.

³⁶ *Virtuální studovna*, „Inscenace: Obyčejný život” [online], [cit. 20. 9. 2019], Dostupné z: <https://vis.idu.cz/ProductionDetail.aspx?id=43439&mode=0>.

³⁷ *sort-hvid.dk*, „Det normale liv“ [online], [cit. 20. 9. 2019], Dostupné z: <http://www.sort-hvid.dk/projekt/det-normale-liv/>.

³⁸ (premiéra: 9. 12. 2012), *Virtuální studovna*, „Obyčejný život” [online], [cit. 20. 9. 2019], Dostupné z: <https://vis.idu.cz/ProductionDetail.aspx?id=43439&mode=0>.

proběhlo ale jen ve formě scénické skici v rámci cyklu 8@8³⁹ v režii Petra Haška.⁴⁰ O rok později představilo Dejvické divadlo v režii Karla Krále inscenaci *Kolotoč Bankrot*⁴¹ „složenou ze dvou krátkých skic dvou her *Kolotoč a Bankrot*“⁴², první z nich od maďarského dramatika Csaba Szekelyho a druhou od Christiana Lollikeho. V rámci cyklu 8@8 proběhlo také scénické čtení dramatu *All my dreams come true* pod názvem *All my dreams come true. Disneyovka o depresích a pohádkách* v režii Janka Lesáka.⁴³ Poslední uvedení tohoto autora se uskutečnilo v Národním divadle moravskoslezském na Alternativní scéně Divadla loutek⁴⁴. Konkrétně se jednalo o drama *Obyčejný život (Det Normale Liv, 2011)*, tentokrát pod názvem *Obyčejný život aneb Tělo a bitevní pole* v režii Josefa Kačmarčíka.⁴⁵

Dánská současná dramatická scéna je na nové talenty velmi bohatá a je tedy škoda, že se jim u nás ještě nedostalo větší příležitosti. Jako jediným překládaným a uváděným dramatikem té nejmladší generace zůstává Christian Lollike. Žádný jeho jiný vrstevník na českých jevištích prozatím šanci nedostal. Jmenovat můžeme například Line Mørkeby, Tomase Lagermanda nebo Andrease Garfielda, tedy oceňované autory generace narozené v 70. letech, jenž se v Dánsku těší velké popularitě. Ti by měli rozhodně co nabídnout.

³⁹ „Pod názvem ‚8@8‘ se skrývá seriál osmi ‚scénických skic‘ nových českých i zahraničních her. Je to něco mezi scénickým čtením a regulérní inscenací – forma, která nezabere tolik času, a proto umožňuje, aby se divák seznámil s opravdu ‚horkými‘ novinkami domácího i světového divadla. Scénické čtení je součástí projektu 8@8, které pořádá Divadlo LETÍ za podpory Správní rady DILIA.“, Divadlo Letí, „CYKLUS SCÉNICKÝCH SKIC 8@8“ [online], [cit. 20. 9. 2019], Dostupné z: <http://divadlo-leti.cz/cs/projekt/cyklus-scenickych-skic-88>.

⁴⁰ *Virtuální studovna*, „Inscenace: Obyčejný život“ [online], [cit. 20. 9. 2019], Dostupné z: <https://vis.idu.cz/ProductionDetail.aspx?id=43439&mode=0>.

⁴¹ (premiéra 16. 11. 2013), *Virtuální studovna*, „Inscenace: Kolotoč Bankrot“ [online], [cit. 20. 9. 2019], Dostupné z: <https://vis.idu.cz/ProductionDetail.aspx?id=44205&mode=0>

⁴² (premiéra: 16.11.2014), *Dejvické divadlo*, „KOLOTOČ BANKROT/ Csaba Székely, Christian Lollike“, [online], [cit. 20. 9. 2019], Dostupné z: <https://www.dejvikedivadlo.cz/repertoar?kolotocbankrot>.

⁴³ (premiéra: 15. 11. 2017), *Virtuální studovna*, „Inscenace: All my dreams come true. Disneyovka o depresích a pohádkách“ [online], [cit. 20. 9. 2019], Dostupné z: <https://vis.idu.cz/ProductionDetail.aspx?id=48472&mode=0>.

⁴⁴ (premiéra: 17. 11. 2017), *Virtuální studovna*, „Inscenace: Obyčejný život aneb Tělo a bitevní pole“ [online], [cit. 20. 9. 2019], Dostupné z: <https://vis.idu.cz/ProductionDetail.aspx?id=47612&mode=0>

⁴⁵ *Ibid.*

2. 4 Norské současné drama u nás

Norské současné drama u nás zastupuje pět autorů: Jon Fosse, Arne I. S. Lygre, Jesper Halle a nejmladší Maria Tryti Vennerød a Fredrik Brattberg. Nejuváděnějším z nich je v našem prostředí bezpochyby **Jon Fosse** (nar. 1959),⁴⁶ který bývá často přirovnáván k samotnému Henrikovi Ibsenovi.⁴⁷ „*Jen v uplynulé divadelní sezóně*⁴⁸ byly jeho hry na dramaturgických plánech v 21 evropských zemích (mezi nimi také u nás).“⁴⁹ Český divák měl prozatím možnost zhlédnout realizace jeho her převážně z 90. let, a to i přes to, že je tento dramatik stále velmi aktivně píšící. Jen od počátku nového tisíciletí publikoval přes deset dramát. Poprvé byl Jon Fosse českému publiku představen 8. listopadu 2001 v Národním divadle v Brně, kdy měla premiéru jedna z jeho obecně nejvíce uváděných her *Někdo přijde* (*Någon kommer att komma*, 1996) v režii Tomáše Svobody.⁵⁰ Druhého uvedení tohoto dramatu se dočkali návštěvníci olomouckého nezávislého divadelního souboru Divadla na cucky, které tuto hru inscenovalo v roce 2009⁵¹.⁵² V Divadle konzervatoře DIK byla v roce 2001⁵³ uvedena další jeho hra *Jméno* (*Namnet*, 1995).⁵⁴ Oblíbenost tohoto kusu značí fakt, že bylo v sezóně 2001/2 na repertoáru více než dvaceti divadel po celé Evropě.⁵⁵ Následující rok tuto úspěšnou hru, společně s jeho další hrou *Noc zpívá své písně* (*Natten sjunger sina sånger*, 1998), uvedl v režii Martina Čičváka

⁴⁶ „*Studoval sociologii, filozofii a literární vědu v Bergenu. (...) Píše jazykem nynorsk – druhým oficiálním norským jazykem. Věnuje se románu, povídkám, krátké próze, lyrice, dramatu, esejistice i dětské literatuře. Obdržel několik literárních cen a jeho knihy byly přeloženy do mnoha jazyků. Za dvojromán Melancholie I a II (Melancholia I-II.) byl v roce 2001 nominován na prestižní Cenu Severské rady. Jeho hry byly postupně uvedeny na scénách po celé Evropě. Pracuje také jako překladatel. Jako dramatik debutoval Fosse roku 1994 hrou A nikdy se nerozejdeme (Og aldri skal vi skiljast), kterou napsal v rámci Bergenského projektu pro Národní scénu v Bergenu.*“, Aura-Pont, „Fosse Jon“ [online], [cit. 7. 10. 2019], Dostupné z: <http://www.aura-pont.cz/Fosse-Jon-P1774.html>.

⁴⁷ STEHLÍKOVÁ, Karolína. *Nejmladší generace skandinávských dramatiků. Svět a divadlo: časopis o světě divadla a divadle světa*. Praha: Divadelní obec, 2002. r. 5. 96 s.

⁴⁸ Text je z konce roku 2002, autorka tedy hovoří o sezóně 2001/2002.

⁴⁹ STEHLÍKOVÁ, Karolína. *Nejmladší generace skandinávských dramatiků. Svět a divadlo: časopis o světě divadla a divadle světa*. 96 s.

⁵⁰ (premiéra: 8. 11. 2001), *Virtuální studovna*, „Někdo přijde“ [online], [cit. 4. 10. 2019], Dostupné z: <https://vis.idu.cz/ProductionDetail.aspx?id=7543&mode=0>.

⁵¹ (premiéra: 27. 4. 2009, režie: Jan Frič), *Virtuální studovna*, „Někdo přijde“ [online], [cit. 4. 10. 2019], Dostupné z: <https://vis.idu.cz/ProductionDetail.aspx?id=7543&mode=0>

⁵² *Virtuální studovna*, „Někdo přijde“ [online], [cit. 4. 10. 2019], Dostupné z: <https://vis.idu.cz/ProductionDetail.aspx?id=32858&mode=0>.

⁵³ (premiéra: 15. 11. 2001, režie: Mikoláš Tyc), *Virtuální studovna*, „Jméno“, [online], [cit. 4. 10. 2019], Dostupné z: <https://vis.idu.cz/ProductionDetail.aspx?id=48182&mode=0>.

⁵⁴ *Ibid.*

⁵⁵ Aura-Pont, „Fosse Jon“ [online], [cit. 7. 10. 2019], Dostupné z: <http://www.aura-pont.cz/Fosse-Jon-P1774.html>.

pražský Činoherní klub.⁵⁶ Stejný přístup v roce 2005 zvolila i Divadelní společnost Petra Bezruče, kde v jeden celek spojili Fosseho hry *Syn* (*Sonen*, 1997) a *Zima* (*Vinter*, 2000).⁵⁷ Inscenaci *Syn. Zima*, v níž druhá z her postupně přecházela do té první, režíroval Jan Antonín Pitínský.⁵⁸ Drama *Zima* (*Vinter*, 2002) bylo ale uvedeno i samostatně, a to konkrétně divadelní a uměleckou společností INDIGO (působící v Divadle pod Palmovkou) v režii Davida Šiktance.⁵⁹ Zatím naposledy byla hra tohoto autora uvedena skrze produkci nezávislého brněnského divadelního souboru Buranteatr, kde v režii lotyšského režiséra Viestursa Rozinse proběhla premiéra hry *Noc zpívá své písně* (*Natten sjunger sina sånger*, 1998).⁶⁰

Dalším u nás inscenovaným současným norským dramatikem je **A. I. S. Lygre**, celým jménem Arne Ingolv Sunde Lygre (nar. 1968)⁶¹. I přes to, že se řadí k nejvíce uváděným současným norským dramatikům, nemůže se, stejně jako Fredrik Brattberg, v našem prostředí v četnosti uvedení rovnat Jonu Fossemu, který je pro širokou veřejnost nejspíše jediným známým současným norským dramatikem. Český divák měl zatím příležitost zaznamenat pouze dvě hry A. I. S. Lygreho: *Náhle věční* (*Brått evig*, 1999), uvedeno jednorázově jako scénické čtení a *Nic ze mě* (*Ingenting av meg*, 2013).⁶² První zmíněná hra byla představena poprvé v roce 2000 v Národním divadle v Oslu⁶³ Na českých jevištích, konkrétně v Městském divadle Zlín, pak o šest let později v rámci cyklu scénických čtení *Současná evropská hra v českém překladu*.⁶⁴ Během osmi večerů

⁵⁶ (premiéra 26. 6. 2003), *Virtuální studovna*, „Jméno, Noc zpívá své písně“ [online], [cit. 7. 10. 2019], Dostupné z: <https://vis.idu.cz/ProductionDetail.aspx?id=9674&mode=0>.

⁵⁷ (premiéra 25. 11. 2005), *Virtuální studovna*, „Syn. Zima“ [online], [cit. 7. 10. 2019], Dostupné z: <https://vis.idu.cz/ProductionDetail.aspx?id=17651&mode=0>.

⁵⁸ (premiéra: 25. 11. 2005), *Divadlo Petra Bezruče*, „Jon fosse / syn. zima“ [online], [cit. 7. 10. 2019], Dostupné z: <http://www.bezrucy.cz/hra/syn-zima/>.

⁵⁹ (premiéra 23. 2. 2013), *Virtuální studovna*, „Zima“ [online], [cit. 7. 10. 2019], Dostupné z: <https://vis.idu.cz/ProductionDetail.aspx?id=48796&mode=0>.

⁶⁰ (premiéra: 25. 5. 2014), *Virtuální studovna*, „Noc zpívá své písně“ [online], [cit. 7. 10. 2019], Dostupné z: <https://vis.idu.cz/ProductionDetail.aspx?id=43664&mode=0>.

⁶¹ Norský dramatik a prozaik A. I. S. Lygre se narodil v roce 1968 v Bergenu. Jako dramatik debutoval hrou *Máma a já a muži* (*Mamma og meg og menn*, 1996). Jeho další hry, jako například *Náhle věční* (*Brått evig*, 1999, česky 2003), *Muž bez záměru* (*Mann uten hensikt*, 2005) nebo *Nic ze mě* (*Ingenting av meg*, 2013, česky 2015) byly přeloženy do několika evropských jazyků., *nrk.no*, „Lygre, A.I.S.“, [online], [cit. 7. 10. 2019], Dostupné z: https://www.nrk.no/kultur/lygre_-a.i.s.-1.528290.

⁶² *Virtuální studovna*, „Nic ze mě“ [online], [cit. 7. 10. 2019], Dostupné z: <https://vis.idu.cz/ProductionDetail.aspx?id=46896&mode=0>.

⁶³ *arnelygre.com*, „Arne Lygre plays“ [online], [cit. 7. 10. 2019], Dostupné z: <http://www.arnelygre.com/www.arnelygre.com/Plays.html>.

⁶⁴ (uvedení: 4. 4. 2006), *Virtuální studovna*, „Náhle věční“ [online], [cit. 7. 10. 2019], Dostupné z: <https://vis.idu.cz/ProductionDetail.aspx?id=26000&mode=0>.

trvání tohoto cyklu byly představeny ještě další nové hry evropských dramatiků.⁶⁵ Přítomni byli překladatelé všech osmi her a pozvání přijali také dva autoři, včetně samotného Arneho Lygreho a chorvatské autorky Maji Gregl.⁶⁶ Dalším, a zároveň zatím posledním uvedením Lygreho hry, byla inscenace *Nic ze mě* (*Ingenting av meg*, 2013), jejíž premiéra se uskutečnila ve Studiu Hrdinů v nastudování Divadelní společnosti Masopust v režii Viktorie Čermákové.⁶⁷ Toto komorní drama bylo dále uvedeno také jako scénické čtení 25. května 2015 v produkci divadla Feste.⁶⁸

Další norský dramatik **Jesper Halle** (nar. 1956)⁶⁹ představil českému publiku jen jedinou hru. Jednalo se konkrétně o jeho oceňované drama *Lesík* (*Lilleskogen*, 2004), které uvedlo Národní divadlo moravskoslezské Ostrava v roce 2015 v režii norské režisérky Victorie Meirik.⁷⁰

Nejmladší generaci norských dramatiků u nás zastupují pouze dvě jména – Maria Tryti Vennerød (nar. 1978) a **Fredrik Brattberg** (nar. 1978)⁷¹, jehož hra *Návraty* (*Tilbakekomstene*, 2011) u nás měla premiéru v roce 2016⁷² v brněnském divadle Feste.

⁶⁵ Jako například *Matčina kuráž* maďarského dramatika a režiséra Georga Taboriho, *Půjdem, auto čeká* současného ruského dramatika a scénaristy Jurije Klavdijeva či *Farrago* polské autorky Lydie Amejko., *divadlo.cz*, „Cyklus Třetí věk současného českého a slovenského dramatu v sezoně 2006/2007“ [online], [cit. 7. 10. 2019], Dostupné z: <https://www.divadlo.cz/?clanky=cyklus-treti-vek-soucasneho-ceskeho-a-slovenskeho-dramatu-v-sezone-20062007>

⁶⁶ Ibid.

⁶⁷ *Virtuální studovna*, „Nic ze mě“ [online], [cit. 7. 10. 2019], Dostupné z: <https://vis.idu.cz/ProductionDetail.aspx?id=46896&mode=0>.

⁶⁸ *Divadlo Feste*, „ARNE LYGRE: NIC ZE MĚ (INGENTING AV MEG)“ [online], [cit. 7. 10. 2019], Dostupné z: <http://www.divadlofeste.cz/arne-lygre-nic-ze-me-ingenting-av-meg/>.

⁶⁹ „*Jesper Halle se narodil a vyrůstal v Oslu. Vystudoval filozofii a literaturu na univerzitě v Tromsø a norštinu na univerzitě v Oslu. Od roku 1983 napsal kolem třiceti dramatických děl pro divadlo, loutkové divadlo, rozhlas a televizi. Působí také jako dramaturg a vyučuje dramatické psaní.*“, *Kunsthøgskolen i Oslo*, „Jesper Halle“, [online], [cit. 20. 11. 2019], Dostupné z: <https://khio.no/om-kunsthogskolen-i-oslo/ansatte/jesper-halle>.

⁷⁰ (premiéra: 5. 11. 2015), *Virtuální studovna*, „Lesík“ [online], [cit. 23. 11. 2019], Dostupné z: <https://vis.idu.cz/ProductionDetail.aspx?id=45384&mode=0>.

⁷¹ Fredrik Brattberg „*se narodil v roce 1978 v norském Porsgrunnu. Vystudoval skladbu u norského komponisty Wolfganga Plaggeho. Do roku 2008 se živil jako autor současné hudby. (...) Jako dramatik debutoval divadelní hrou Amadee, někdo klepe (Det banker, Amadeus), kterou uvedlo Studentteatret v Oslu (...) Za pozdější hru Návraty (Tilbakekomstene; česky vydal SAD v čísle 3/2016), která podobným způsobem přehrává jedinou rodinnou situaci, mu v roce 2012 byla udělena prestižní Ibsenova cena.*“, *Svět a divadlo*, „Fredrik Brattberg – o autorovi“ [online], [cit. 7. 10. 2019], Dostupné z: <http://www.svetadivadlo.cz/cz/brattberg/brattBIO>.

⁷² (premiéra: 12. 1. 2016, režie: Tomáš Sýkora), *Virtuální studovna*, „Návraty“ [online], [cit. 7. 10. 2019], Dostupné z: <https://vis.idu.cz/ProductionDetail.aspx?id=46722&mode=0>.

O rok později⁷³ pak přímo pro toto divadlo napsal hru s názvem *Dítě. Člun.* (*Barnet. baten.*, 2016). Toto brněnské divadlo stojí i za uvedením hry *Víc* (*Meir*, 2003) **Marie Tryti Vennerød**, jenž byla zpracována jako scénické čtení.⁷⁴ Sama autorka byla na této akci účastna.⁷⁵

Můžeme tedy tvrdit, že se u nás hry současných norských dramatiků za posledních třicet let inscenovaly poměrně ve velké míře. Podíváme-li se navíc na jména zmíněných norských autorů, jejichž hry u nás byly, ať už v jakékoli podobě, uvedeny, zjistíme, že nejstarším z nich je Jesper Halle, narozený v padesátých letech minulého století. Kdybychom srovnali počet inscenovaných norských a švédských současných dramatiků u nás, zjistíme, že Norsko jednoznačně vede, jelikož Švédsko v tomto ohledu zastupuje pouze Mattias Brunn. Stejná situace je i co se týče současné dánské dramatiky, kde byl z této generace českému publiku představen pouze Christian Lollike.

2. 5 Švédské současné drama u nás

Bezpochyby jeden z nejvýraznějších, ne-li v dnešní době nejvýraznější, švédský autor, je **Lars Norén** (nar. 1944)⁷⁶, debutující v roce 1963 básnickou sbírkou *Šeříky, sněh* (*Syrenen: snö*, 1963)⁷⁷. Tento, po Augustu Strindbergovi, nepřekládanější švédský dramatik a zároveň básník se začal věnovat naplno dramatu až v osmdesátých letech dvacátého století.⁷⁸ „*Jeho divadelní hry, sklízějící velký úspěch v zahraničí, většinou*

⁷³ (premiéra: 29. 3. 2017, režie: Jiří Honzírek), *Virtuální studovna*, „Dítě. Člun.“ [online], [cit. 7. 10. 2019], Dostupné z: <https://vis.idu.cz/ProductionDetail.aspx?id=47471&mode=0>.

⁷⁴ „*Dramatička Maria Tryti Vennerødová obdržela v roce 2005 nejvyšší ocenění udělované norským dramatikům – Ibsenovu cenu. Její debutová hra Víc byla poprvé uvedena v roce 2003 na norském divadelním festivalu. Od té doby napsala Maria Tryti Vennerødová více než 10 her, které byly uvedeny v různých divadlech po celém Norsku a Švédsku. Její hry jsou přeloženy do 10 jazyků a dvě ze svých her také sama režírovala.*“, *Divadlo Feste*, „MARIA TRYTI VENNERØD: VÍC (MEIR)“ [online], [cit. 20. 11. 2019], Dostupné z: <http://www.divadlofeste.cz/maria-tryti-vennerod-vic-meir/>.

⁷⁵ *Divadlo Feste*, „MARIA TRYTI VENNERØD: VÍC (MEIR)“ [online], [cit. 20. 11. 2019], Dostupné z: <http://www.divadlofeste.cz/maria-tryti-vennerod-vic-meir/>.

⁷⁶ „*Lars Norén se narodil 9. května 1944 ve Stockholmu. Od 60. let se věnuje povětšinou poezii a píše své neznámější básnické sbírky (Denní a noční básně, Stupor, Deník srpen–září či Noční ptáče). Dramatu se začal věnovat výhradně v 80. letech 20. století a pozornost mu přinesla hlavně dramata Odvaha zabít a Oretés.*“, HUMPÁL, Martin, KADEČKOVÁ, Helena, PARENTE-ČAPKOVÁ, Viola. *Moderní skandinávské literatury (1870-2000)*. 289 s.

⁷⁷ Warne, Lars G., ed. *A history of Swedish literature*. Lincoln: University of Nebraska Press, r. 1996. 454 s. A History of Scandinavian Literatures; vol. 3. ISBN 0-8032-4750-8.

⁷⁸ HUMPÁL, Martin, KADEČKOVÁ, Helena, PARENTE-ČAPKOVÁ, Viola. *Moderní skandinávské literatury (1870-2000)*. 289 s.

ztvárňují traumatické vztahy mezi rodiči a dětmi. Často jsou proto přirovnávány k dramatům Strindbergovým, protože jsou plné intenzivních konfliktů a brutálně obnažených emocí. Mají klaustrofobickou atmosféru (...) a temné, až zoufalé vyznění.⁷⁹ Lars Norén ale není jediným dramatikem, který se od toho divadelního velikána nechal a nechává inspirovat. Jeho vliv měl a má na další generace pozitivní účinek, na rozdíl od Norska, kde stín Henrika Ibsena dlouhou dobu působil opačným efektem.

Larse Noréna můžeme zařadit společně s Benghtem Ahlforsem mezi nejčastěji inscenované současné skandinávské dramatiky. Zařazení mezi autory té nejmladší generace debutující po roce 1990 (jako například Bengta Ohlssona, Isu Schöiera či Mattiase Anderssona), by však bylo mylné. Jsou to ale autoři v současnosti stále pro divadlo píšící, a proto jim nejde odepřít zahrnutí do této práce.⁸⁰ Toto tedy platí obzvláště pro Larse Noréna, „jediného generačně staršího autora, který s grácií drží krok s nejmladšími“⁸¹, jehož prozatím poslední drama *Stilla liv* mělo premiéru v roce 2017⁸². Celkově u nás bylo od roku 1990 uvedeno osm titulů tohoto autora, což ho řadí na druhé místo za Benghta Ahlforse, kterému se práce věnuje níže. Poprvé se u nás tento stockholmský dramatik představil 8. května 1991 ve Státním divadle Ostrava, kde měla premiéru jedna z jeho nejvíce překládaných her *Noc je matkou dne* (*Natten är dagens mor*, 1983).⁸³ Po delší třináctileté odmlce se českému publiku představil v roce 2004 skrze své drama *Chaos je sousedem Boha* (*Kaos är granne med Gud*, 1982) v nastudování Josefa Janíka v Divadle Petra Bezruče.⁸⁴ O rok později jeho drama *Okruh osob 3.1* (*Personkrets 3:1*, 1997), hru z roku 1997, zpracovalo Národní divadlo v režii Thomase Zielinského.⁸⁵ Uvádění inscenace probíhalo v rámci projektu *Národní divadlo, jak ho neznáte!* Inscenování této hry, „vytvořené přímo pro Národní divadlo“⁸⁶, probíhalo jen

⁷⁹ Ibid.

⁸⁰ STEHLÍKOVÁ, Karolína. *Nejmladší generace skandinávských dramatiků. Svět a divadlo: časopis o světě divadla a divadle světa*. Praha: Divadelní obec, 2002. r. 5. s. 97.

⁸¹ Ibid.

⁸² *Dramaten*, „Stilla liv“ [online], [cit. 16. 8.2019], Dostupné z: <https://www.dramaten.se/Repertoar-arkiv/stilla-liv/>.

⁸³ (premiéra: 8. 5. 1991, režie: Josef Janík), *Virtuální studovna*, „Noc je matkou dne“, [online], [cit. 16. 8.2019], Dostupné z: <https://vis.idu.cz/ProductionDetail.aspx?id=8032&mode=0>.

⁸⁴ (premiéra: 10. 12. 2004), *Virtuální studovna*, „Chaos je sousedem Boha“ [online], [cit. 18. 8.2019], Dostupné z: <https://vis.idu.cz/ProductionDetail.aspx?id=12584&mode=0>.

⁸⁵ (premiéra: 11.05.2005), *Národní divadlo archiv*, „Okruh osob 3.1“ [online], [cit. 16. 8.2019], Dostupné z: <http://archiv.narodni-divadlo.cz/default.aspx?jz=cs&dk=Inscenace.aspx&ic=4923&pn=256affcc-f002-2000-15af-c913k3315dpc>.

⁸⁶ *Národní divadlo archiv*, „Okruh osob 3.1“, [online], [cit. 17. 9. 2019], Dostupné z: <http://archiv.narodni-divadlo.cz/dokument.aspx/print.aspx?jz=cs&dk=Inscenace.aspx&ic=4923>.

něco málo přes jeden měsíc⁸⁷ a dočkalo se celkových jedenácti uvedení.⁸⁸ V roce 2006 mělo v Národním divadle v Brně premiéru jeho drama *Démoni* (*Demoner*, 1982) v nastudování Andrého Hübner-Ochodla.⁸⁹ O poznání novější titul uvedlo v roce 2014 Divadlo Letí jako součást scénické skici z cyklu 8@8 ve Studiu Švandova divadla. Konkrétně představilo jednu z jeho nejnovějších her *O lásce* (*Om kärlek*, 2010) v režii Zuzany Burianové.⁹⁰ V rámci série scénických čtení, projekcí a přednášek u příležitosti 70. narozenin Larse Noréna mělo 7. května 2014 českou premiéru drama *Chlad* (*Kyla*, 2002) ve zpracování Divadla NaHraně.⁹¹ O dva roky později představilo Východočeské divadlo Pardubice jeho hru *Tichá hudba* (*Tyst musik*, 2001) v rámci cyklu INprojekty (Malé inscenační projekty světových novinek) ve formě inscenovaného čtení.⁹² Poslední dvě uvedení děl tohoto dramatika proběhly v Divadle F. X. Šaldy Liberec, kde byla inscenována jeho hra *Válka* (*Krig*, 2004)⁹³ a v rámci Forbíny Petra Fischera II. Divadla Feste byla formou diskuze⁹⁴ představena hra *Chlad* (*Kyla*, 2002).⁹⁵ Lars Norén je jediným současným skandinávským autorem, jenž by u nás uvedl tak rozsáhlý repertoár své tvorby. Zatím každé jeho drama bylo zatím zpracováno pouze jednou a dohromady tak měli čeští diváci možnost poznat osm jeho her. Zastoupeny jsou jak jeho novější, tak i starší kusy, na rozdíl od dále zmiňovaného **Benghta Ahlforse** (nar. 1937)⁹⁶.

⁸⁷ konkrétně od 11. května do 26. června roku 2005

⁸⁸ *Národní divadlo archiv*, „Okruh osob 3.1“, [online], [cit. 17. 9. 2019], Dostupné z: <http://archiv.narodni-divadlo.cz/dokument.aspx/print.aspx?z=cs&dk=Inscenace.aspx&ic=4923>.

⁸⁹ (premiéra: 29. září 2006), *Virtuální studovna*, „Démoni“ [online], [cit. 18. 8. 2019], Dostupné z: <https://vis.idu.cz/ProductionDetail.aspx?id=15316&mode=0>.

⁹⁰ (premiéra: 6. 5. 2014), *Virtuální studovna*, „O lásce“ [online], [cit. 18. 8. 2019], Dostupné z: <https://vis.idu.cz/ProductionDetail.aspx?id=43649&mode=0>

⁹¹ *Virtuální studovna*, „Chlad“ [online], [cit. 18. 8. 2019], Dostupné z: <https://vis.idu.cz/ProductionDetail.aspx?id=43650&mode=0>.

⁹² (premiéra: 7. 3. 2016), *Virtuální studovna*, „Tichá hudba“ [online], [cit. 18. 8. 2019], Dostupné z: <https://vis.idu.cz/ProductionDetail.aspx?id=45872&mode=0>.

⁹³ (premiéra: 7. 4. 2017, režie: Šimon Dominik), Premiéra proběhla v Divadle F. X. Šaldy Liberec na scéně Malého divadla Liberec 7. dubna 2017. *Virtuální studovna*, „Válka“, [online], [cit. 18. 8. 2019], Dostupné z: (<https://vis.idu.cz/ProductionDetail.aspx?id=47276&mode=0>)

⁹⁴ „Formát scénického diskusního pořadu, který divadelní a zábavní formou glosuje palčivá společenská témata. Diskuse se odehrávala na půdorysu divadelní hry *Chlad*, již hosté na jevišti četli. Moderátor tok dramatického textu libovolně přerušoval a rozvíjel témata nabídnutá autorem hry.“, *Virtuální studovna*, „Forbíny Petra Fischera II.“ [online], [cit. 18. 8. 2019], Dostupné z: <https://vis.idu.cz/ProductionDetail.aspx?id=49895&mode=0>.

⁹⁵ *Virtuální studovna*, „Forbíny Petra Fischera II.“ [online], [cit. 18. 8. 2019], Dostupné z: <https://vis.idu.cz/ProductionDetail.aspx?id=49895&mode=0>.

⁹⁶ Benght Ahlfors (nar. 28. prosince 1937) se „dramatické tvorbě a divadelní režii věnuje od roku 1959. Nejprve režíroval v malém studentském spolku a současně působil jako divadelní kritik časopisu *Nya Pressen*. Počínaje rokem 1963 pracoval postupně jako režisér, umělecký šéf a dramaturg Švédského divadla a Malého divadla v Helsinkách. Autorsky debutoval roku 1963 hrou *Tento rok zjara* (*I våras*),

Tento dramatik, i přes to, že je suverénně nejuváděnějším stále žijícím švédským dramatikem u nás, se měl prozatím možnost prezentovat jen třemi dramaty, a to navíc dramaty již z 80. a 90. let minulého století. Larse Noréna můžeme zařadit do té starší generace současných skandinávských autorů. Svoji první hru napsal již v 60. letech minulého století a stále je velmi aktivním dramatikem.

Prozatím poslední hrou Benghta Ahlforse, finsko-švédského dramatika a režiséra, jenž své hry píše švédsky, je *Medan jag ännu minns* z roku 2015⁹⁷. Tento dramatik debutoval v roce 1963 hrou *Tento rok zjara*, jež napsal společně s dramatikem Fredem Lindquistem⁹⁸. Českému publiku se pak poprvé představil dramatem, které napsal společně s finským dramatikem Johanem Bargumem, *Hic sunt leones, Zde jsou lvi (Finns det tigrar i Kongo*, 1986) v roce 1988 na scéně A Studia Rubín Praha v režii Zdenka Potužila.⁹⁹ Po roce 1989 se s jeho tvorbou mohli diváci poprvé setkat také v Divadle na Vinohradech, kde mělo v roce 1999 premiéru jeho drama *Divadelní komedie (En teaterkomedi*, 1983) v nastudování hostujícího režiséra Vladimíra Strniska.¹⁰⁰ Tato komedie byla na českých prknech od té doby uvedena ještě šestkrát (naposledy ve Východočeském divadle v režii Petra Novotného¹⁰¹). Celkově můžeme tedy tuto hru považovat za bezpochyby nejuváděnější hru tohoto autora.¹⁰² Drama *Popel a pálenka (Aska och akvavit*, 1998), bylo v českých divadlech uvedeno čtyřikrát a to konkrétně v Divadle ABC Praha, ve Slováckém divadle Uherské hradiště, na Malé scéně Horáckého divadla Jihlava a naposledy ve Východočeském divadle Pardubice.¹⁰³ K dalším jeho

kerou napsal společně s Fredem Lindquistem a sám ji režíroval v Malém divadle. Od roku 1978 režíroval výhradně svoje vlastní texty.“, *Aura-Pont*, „Bengt Ahlfors“ [online], [cit. 16. 8.2019], Dostupné z: <http://www.aura-pont.cz/ahlfors-bengt-p1886.html>.

⁹⁷ *Litteratur*, „Bengt Ahlfors“ [online], [cit. 16. 8.2019], Dostupné z: <https://litteratur.sets.fi/forfattare/bengt-ahlfors/>.

⁹⁸ *Aura-Pont*, „Bengt Ahlfors“ [online], [cit. 16. 8.2019], Dostupné z: <http://www.aura-pont.cz/ahlfors-bengt-p1886.html>.

⁹⁹ (premiéra: 19. května 1988), *Virtuální studovna*, „Hic sunt leones / Zde jsou lvi“ [online], [cit. 16. 8.2019], Dostupné z: <https://vis.idu.cz/ProductionDetail.aspx?id=49190&mode=0>.

¹⁰⁰ (premiéra: 21. května 1999), *Virtuální studovna*, „Divadelní komedie“ [online], [cit. 16. 8.2019], Dostupné z: <https://vis.idu.cz/ProductionDetail.aspx?id=4175&mode=0>.

¹⁰¹ Premiéra proběhla ve Východočeském divadle Pardubice na scéně Městského divadla Pardubice 11. května 2019, *Virtuální studovna*, „Inscenace Divadelní komedie“ [online], [cit. 16. 8.2019], Dostupné z: <https://vis.idu.cz/ProductionDetail.aspx?id=4175&mode=0>.

¹⁰² *Virtuální studovna*, „Divadelní komedie“ [online], [cit. 16. 8.2019], Dostupné z: <https://vis.idu.cz/ProductionDetail.aspx?id=50769&mode=0>.

¹⁰³ 12. ledna 2001 v Divadle ABC, 13. 4. 2013 ve Slováckém divadle Uherské hradiště, 27. 1. 2018 na Malé scéně Horáckého divadla Jihlava a 11. května 2019 ve Východočeském divadle Pardubice, *Virtuální studovna*, „Inscenace“ [online], [cit. 16. 8.2019], Dostupné z: <https://vis.idu.cz/Productions.aspx>.

uvedeným hrám na českých prknech patří komedie *Paní plukovníková (Aska och akvavit,* 1998) uvedena v Divadle Na Jezerce v roce 2018.¹⁰⁴

Dalším dramatikem, narozeným stejně jako Lars Norén ve 40. letech, je **Henning Mankell** (1947 – 2015). Tento autor detektivních románů, knih pro děti a divadelních her se u nás představil pouze jedním dramatem. Východočeské divadlo Pardubice si pro své diváky připravilo v rámci cyklu scénických čtení současné dramatiky také úspěšné drama *Antilopy (Antiloperna,* 2009) v režii Jiřího Hájka mladšího.¹⁰⁵ Toto drama je také prozatím jedinou hrou Henninga Mankella, jenž by byla vůbec do češtiny přeložena.

Larse Noréna, Henninga Mankella ani Bengta Ahlforse ale samozřejmě nemůžeme zařadit do té úplně nejmladší generace skandinávských dramatiků. Tu u nás zastupuje pouze **Mattias Brunn** (nar. 1976)¹⁰⁶. Tvorbu tohoto autora mohl český divák zaregistrovat převážně skrze inscenaci *Po Fredrikovi (Efter Fredrik,* 2006), jež se dočkala již několika zpracování. Tento herec a dramatik, působící mezi lety 2000 a 2005 v Atelierteatern v Göteborgu, vyrazil s tímto monodramatem v roce 2007 na turné po Švédsku, kde sklídl, hlavně u mladého publika, velký úspěch.¹⁰⁷ Na české jeviště se tato hra poprvé dostala 8. února 2011 skrze inscenaci Divadla Letí, které ji uvedlo v režii Petra Haška.¹⁰⁸ Dále ji také inscenovala nezávislá studentská umělecká skupina OldStars v roce 2017¹⁰⁹ a Divadlo Na Fidlovačce v roce 2018.¹¹⁰ Diváci mohli Mattiase Brunna dále zaregistrovat v rámci scénického čtení jeho hry *No tears for Queers* v nastudování Divadla Letí, na kterém byl 11. srpna 2015 sám účasten.¹¹¹

¹⁰⁴ (premiéra: 20. prosince 2018), Ibid.

¹⁰⁵ (premiéra: 11. 10. 2010), *Východočeské divadlo Pardubice*, „Henning Mankell / ANTILOPY“ [online], [cit. 16. 8.2019], Dostupné z: <http://www.vcd.cz/old/html/staryweb/hry/antilopy.php>

¹⁰⁶ „Mattias Brunn se narodil v roce 1976 ve Stockholmu, kde studoval na divadelní škole Teaterstudion. Později působil například v divadlech v uppsalském Stadsteater, v Dalateatern ve městě Falun či stockholmském Stockholms Stadsteater Skärholmen. Průlomem se pro něj stalo drama *Po Fredrikovi Efter Fredrik.*“, *Sveriges radio*, „Möt Mattias Brunn“ [online], [cit. 10. 10. 2019], Dostupné z: <https://sverigesradio.se/sida/avsnitt/1064765?programid=4802>.

¹⁰⁷ *Aura-Pont*, „Brunn Mattias“ [online], [cit. 16. 8. 2019], Dostupné z: <http://www.aura-pont.cz/brunn-mattias-p2996.html>.

¹⁰⁸ *Virtuální studovna*, „Po Fredrikovi“ [online], [cit. 16. 8.2019], Dostupné z: <https://vis.idu.cz/ProductionDetail.aspx?id=38684&mode=5>

¹⁰⁹ (premiéra: 3. 9. 2017, režie: Tomáš Staněk), *Virtuální studovna*, „Po Fredrikovi“ [online], [cit. 16. 8.2019], Dostupné z: <https://vis.idu.cz/ProductionDetail.aspx?id=48217&mode=5>.

¹¹⁰ (premiéra: 28. 4. 2018, režie: Lukáš Pečenka), *Virtuální studovna*, „Po Fredrikovi“ [online], [cit. 16. 8.2019], Dostupné z: <https://vis.idu.cz/ProductionDetail.aspx?id=49069&mode=5>

¹¹¹ *Virtuální studovna*, „Po Fredrikovi“ [online], [cit. 16. 8. 2019], Dostupné z: <https://vis.idu.cz/ProductionDetail.aspx?id=45169&mode=5>

3. Publikování současných skandinávských dramát

V minulosti se u nás publikací současného skandinávského dramatu zabýval a v současné době stále zabývá opravdu jen zlomek vydavatelství. Největší množství přeložených textů najdeme v katalogu her dvou divadelních a literárních agentur: Dilia a Aura-Pont. Mezi těmito dvěma agenturami ale převažuje, coby do počtu překladů současného skandinávského dramatu, agentura Aura-Pont, jež nabízí opravdu širokou škálu textů, často i od těch nejmladších skandinávských autorů. Co se dánské dramatiky týče, obsahuje katalog, kromě již zmíněných dramát autorů **Astrid Saalbach** (*Kadeřnice, Taneční hodina, Požehnané dítě, Neviditelné město*), **Line Knutzon** (*Řemeslníci*) a **Nikoline Werdelin** (*Znalci*), také prozatím nejmenované jméno dánského herce a dramatika **Thora Bjørna Krebse** a jeho drama *Baronka (Om Baronessen, 2012)*¹¹². Norská dramatika je v tomto katalogu zastoupena díly **Jona Fosseho** (*Zima, Jméno, Někdo přijde, Noc zpívá své zpěvy, Podzimní sen, Smrt v Thébách, Syn a Variace na smrt*), **Fredrika Brattberga** (*Díte. Člun., Návraty a Pozice*), **Jespera Halleho** (*Lesík, 2004*) a **Arne Lygreho** (*Nic ze mě a Náhle věční*).¹¹³ Katalog obsahuje i prozatím nejmenovaná norská dramata: *Cesta do Benátek* (Reisen til Venezia, 1992) dramatičky **Bjørg Vik**, *Myšičko, myš, pojd' ke mně blíž* (*Hauk og due, 2008*) **Stiga Ryste Amdama**, *Plíseň* (*Mugg, 1990*) **Marie Tusvik** a drama *Prohlídka* (*Visning, 2005*) **Cecilie Løveid**. V neposlední řadě zde najdeme i díla současných dramatiků té nejmladší generace: *Answering Machine* **Finna Iunkera** v překladu Evy Dohnákové, *Bližkabytost.com* (*Tvillingsjel.no, 2007*) dramatičky **Inger Johanne Strøm** v překladu Karolíny Stehlíkové, drama *Nemožnej kluk* (*En umulig gutt, 1997*) **Pettera S. Rosenlunda**, rovněž v překladu Karolíny Stehlíkové a drama *Víc* (*Meir, 2007*) **Marie Tryti Vennerød** v překladu Evy Dohnákové. Švédská dramata se v množství překladů vyrovnávají již dvěma výše zmíněným skandinávským zemím. Najdeme tu hry **Larse Noréna** (*A dej nám stíny, Démoni, Klinika, Noc je matkou dne, Tichá hudba a Okruh osob 3. 1.*), *Antilopy* **Henninga Mankella** v překladu Miroslava Pošty, *Poslední doutník* (*Den Sista Cigarren*)

¹¹² Aura-Pont, „Katalog her – pokročilé vyhledávání“ [online], [cit. 18. 11. 2019], Dostupné z: <http://www.aura-pont.cz/Katalog-her---pokrocile-vyhledavani-P25.html>

¹¹³ Aura-Pont, „Katalog her – pokročilé vyhledávání“ [online], [cit. 18. 11. 2019], Dostupné z: <http://www.aura-pont.cz/Katalog-her---pokrocile-vyhledavani-P25.html>

Bengta Ahlforse a doposud nejmenovaná dramata *Kafkovi* (*Schulz Goes Kafka*) **Agnety Pleijel** v překladu Jonáše Thála a *Patrik 1,5* (*Patrick 1,5*, 1995) **Michaela Drukera**. Nejmladší generaci zde zastupuje již zmiňovaný **Mattias Brunn** (*No Tears For Queers* a *Po Fredrikovi*) a také doposud nejmenovaná dramatička **Maria Blom** s dramatem *Zatracený Dalarňani* (*Masjävlar*, 2004).¹¹⁴

Agentura Dilia je na tom s překlady her současných skandinávských dramatiků o poznání hůře. Zato však odvádí velmi záslužnou práci v objevování nových tváří současné dramatiky skrze svou *Překladatelskou dílnu*, která se každý rok zaměřuje na hry z jedné dané jazykové oblasti. „*Smyslem překladatelské dílny je přiblížit účastníkům problematiku překladu divadelního textu. Každý účastník během workshopu přeloží jednu divadelní hru. (...) Na závěrečném večeru, který celý projekt uzavře, budou formou scénického čtení představeny všechny přeložené texty. Projekt je připravován ve spolupráci s profesionálními divadly, která v případě zájmu uvedou vzniklé překlady i jako řádné inscenace v rámci svého repertoáru.*“¹¹⁵ V roce 2012 se uskutečnila překladatelská dílna zaměřená právě na skandinávské jazyky (dánština, finština, norština, švédština), během níž vznikly překlady těchto her: *Obyčejný život* (*Det normale liv*, 2011) **Christiana Lollikeho** v překladu Lady Halounové, *Králíček* (*Puputyttö*, 2007) finské dramatičky **Saary Turunen** (nar. 1981) v překladu Alžběty Štollové, monodrama *Lise L.* (*Lise L.*, 2005) norské autorky **Liv Heloe** (nar. 1963) v překladu Zuzany Mickové a v neposlední řadě také *Boogie Woogie* (*Boogie Woogie*, 1992) švédského dramatika **Staffana Götheho** (nar. 1944) v překladu Kateřiny Zadákové a Zuzany Miesslerové.¹¹⁶ Pokud jde o katalog přeložených her současné dramatiky, najdeme zde pouze hry **Larse Noréna** (*Tichá hudba*, *Chlad*, *O lásce*, *Klinika*, *Bobby Fischer bydlí v Pasadeně* v překladu Olgy Bártové a *Chaos je sousedem Boha*)¹¹⁷ a **Christiana Lollikeho** (*Living dead aneb monsters of reality*, *All my dreams come true. Disneyovka o depresích a pohádkách*), obě v překladu Jany Michalíkové, a dále pak drama *Obyčejný život*

¹¹⁴ Ibid.

¹¹⁵ *Dilia*, „Překladatelská dílna DILIA“ [online], [cit. 26. 9. 2019], Dostupné z: <http://www.dilia.cz/index.php/dilna>.

¹¹⁶ *Dilia*, „Překladatelská dílna DILIA 2012 – Skandinávské jazyky“ [online], [cit. 26. 9. 2019], Dostupné z: <http://www.dilia.cz/index.php/component/k2/item/8590-prekladatelska-dilna-dilia-2012-skandinavske-jazyky>.

¹¹⁷ *Dilia*, „Katalog, Dília – divadlo“ [online], [cit. 21. 11. 2019], Dostupné z: http://www.dilia.cz/synopse-her?title_name=&orig=&autor=nor%C3%A9n&casting=&rubric=&genre=all&order_by=&filter=Filtruj&letter=.

v překladu Lady Halounové.

Další institucí, která se rovněž současným skandinávským dramatem zaobírá, je Divadelní ústav. V rámci jeho publikační činnosti vycházejí teoretické a historické práce, kritiky, ale také samotná dramata. Publikace dramát jsou rozděleny do tří skupin: Divadelní hra, Visegrádské drama a Současná hra. V rámci poslední jmenované skupiny byly publikovány i již přeložené hry současných skandinávských dramatiků.¹¹⁸ První takovou publikací byla satirická tragikomédie *Znalci* (*Liebhaberne*, 1997)¹¹⁹ dánské autorky **Nikoline Werdelin** (nar. 1960), jejíž překlad měl na starosti významný český překladatel ze severských jazyků (dánštiny, norštiny a švédštiny) a angličtiny František Fröhlich. Co se týče skandinávských autorů, zaměřoval se v minulosti především na dílo Henrika Ibsena, Augusta Strindberga a Karen Blixen. „*Ze současných severských autorů objevil Astrid Saalbachovou, Nikoline Werdelinovou a Line Knutzonovou.*“¹²⁰ O tři roky později, v roce 2002 se čtenáři dočkali překladu dvou her norského autora **Jona Fosseho**.¹²¹ Jednalo se konkrétně o dvě dramata z konce 90. let: *Jméno* (*Namnet*, 1995) a *Noc zpívá své písně* (*Natta syng sine songar*, 1997), které přeložila Karolína Stehlíková, nordistka a teatroložka, zaměřující se ve své překladatelské tvorbě převážně na norské drama.¹²² Po jedenáctileté odmlce vydalo toto nakladatelství rovnou pět současných skandinávských her ve formě antologie současné severské dramatiky, jež zahrnovala dramata vydaná v posledních patnácti letech: *Zatracený Dalarňani* (*Masjävlar*, 2004) švédské režisérky a dramatičky **Marie Blom**, *Chet tady nezahraje* (*Chet spiller ikke her*, 2009) norského dramatika **Larse Saabyeho Christensena** (nar. 1953), *Farářův černý pes* (*Svartur hundur prestsins*, 2011) islandské básnířky, spisovatelky a dramatičky **Auður Ava Ólafsdóttir** (nar. 1958), *Finský kůň* (*Suomen hevonen*, 2004) finské režisérky a dramatičky **Sirkku Peltola** (nar. 1960) a *Pinocchiův popel* (*Pinocchio aske*, 2005)

¹¹⁸ *Divadelní ústav*, „Ediční oddělení“ [online], [cit. 26. 9. 2019], Dostupné z: <https://www.idu.cz/cs/onas/divadelni-ustav/edicni-oddeleni>.

¹¹⁹ *Prospero*, „WERDELINOVÁ, NIKOLINE – ZNALCI“ [online], [cit. 21. 10. 2019], Dostupné z: <https://prospero.divadlo.cz/hry/znalci-54305/>.

¹²⁰ HORÁKOVÁ, Pavla: ZA FRANTIŠKEM FRÖHLICHEM [online], [cit. 21. 10. 2019], Dostupné z: <https://www.respekt.cz/delnici-kultury/za-frantiskem-frohlichem>.

¹²¹ *Divadelní ústav*, „Jméno. Noc zpívá své písně“ [online], [cit. 21. 10. 2019], Dostupné z: <https://www.idu.cz/cs/publikace/127-jmeno-noc-zpiva-sve-pisne>.

¹²² *Prospero*, „FOSSE, J. - JMÉNO. NOC ZPÍVÁ SVÉ PÍSNĚ“ [online], [cit. 21. 10. 2019], Dostupné z: <https://prospero.divadlo.cz/hry/jmeno-noc-zpiva-sve-pisne-54355/>.

dánského dramatika **Jokum Rohdeho** (nar. 1970).¹²³

Svazek *Tři hry*, jenž vydává nakladatelství Institut umění – Divadelní ústav, představuje vždy tři hry jednoho současného dramatika. V roce 2015 tento svazek představil poprvé dílo autora evropského severu. Byl jím konkrétně švédský dramatik **Lars Norén** a jeho tři hry: *Válka (Krig, 2004)*, *V skrytu (Fördold, 2007)* a *O lásce (Om kärlek, 2009)*. Za překladem her tohoto výboru, jež vznikly během posledních dvaceti let dramatikovy tvorby, stojí Zbyněk Černík, publicista a překladatel z angličtiny, norštiny a švédštiny, jenž se také věnuje čistě autorské tvorbě ve formě beletrie a knih pro děti. Na části překladu se podílel i Martin Severýn.¹²⁴ V roce 2018 vyšel další díl svazku *Tři hry*, tentokrát s díly oceňované švédské dramatičky a prozaičky **Sary Stridsberg** (nar. 1972).¹²⁵ Konkrétně se jednalo o tyto hry: *Pitvání padajícího sněhu (Dissekering av ett snöfall, 2002)*, *Návraty (Beckomberga, 2015)* a *Umění padat (Konsten att falla, 2015)*. Na překladu se podílel tým překladatelů pod editorským vedením Zbyňka Černíka.¹²⁶

V katalogu her dvouměsíčníku Svět a Divadlo (SAD) na pár současných skandinávských her také narazíme. Toto periodikum publikuje kromě teoretických textů o divadle také „v prvním českém vydání i původní či přeložená dramatická díla“¹²⁷. I přes to, že se zaměřuje spíše na země „visegradské čtyřky“ (Česka, Polsko, Maďarsko a Slovensko), publikoval v minulosti i několik současných skandinávských her.¹²⁸ Jednalo se o drama *Bankrot (sedlákův monolog)* **Christiana Lollikeho**, se kterým v roce 2013 překladatelka Lada Halounová soutěžila o Cenu Ferdinanda Vaňka 2013.¹²⁹ V překladu Karolíny Stehlíkové pak drama *Náhle věční (Brått evig, 1999)* norského dramatika

¹²³ Prospero, „MARIA BLOMOVÁ, LARS SAABYE CHRISTENSEN, AUÐUR AVA ÓLAFSDÓTTIR, SIRKKU PELTOLOVÁ, JOKUM ROHDE – PĚT SEVERSKÝCH HER“ [online], [cit. 21. 10. 2019], Dostupné z: <https://prospero.divadlo.cz/hry/pet-severskych-her-56001/>.

¹²⁴ „Kniha obsahuje tři hry švédského dramatika Larse Noréna, autora více než stovky divadelních, televizních a rozhlasových her“, *Městská knihovna v Praze*, „Tři hry“ [online], [cit. 21. 10. 2019], Dostupné z: <https://search.mlp.cz/cz/titul/tri-hry/4264884/>.

¹²⁵ *Divadelní ústav*, „Tři hry (Pitvání padajícího sněhu, Návraty, Umění padat)“ [online], [cit. 21. 10. 2019], Dostupné z: <https://www.idu.cz/cs/publikace/951-tri-hry-pitvani-padajiciho-snehu-navraty-umeni-padat>.

¹²⁶ Prospero, „SARA STRIDSBERGOVÁ – TŘI HRY (PITVÁNÍ P ADAJÍCÍHO SNĚHU, NÁVRATY, UMĚNÍ PADAT)“ [online], [cit. 26. 9. 2019], Dostupné z: <https://prospero.divadlo.cz/hry/tri-hry-pitvani-padajiciho-snehu-navraty-umeni-padat/>.

¹²⁷ *Svět a Divadlo*, „O nás Svět a Divadlo“ [online], [cit. 26. 9. 2019], Dostupné z: <http://www.svetadivadlo.cz/cz/o-nas>.

¹²⁸ *Svět a Divadlo*, „Dramatické texty publikované v SADu“ [online], [cit. 26. 9. 2019], Dostupné z: <http://www.svetadivadlo.cz/cz/dramaticke-texty>.

¹²⁹ *Svět a Divadlo*, „Cena Ferdinanda Vaňka 2013“ [online], [cit. 26. 9. 2019], Dostupné z: <http://www.svetadivadlo.cz/cz/vanek>.

Arneho Lygreho.¹³⁰ Další autor, který byl publikován skrze překladatelskou a publikační činnost tohoto dvouměsíčníku je **Lars Norén** a jeho hry: *A dej nám stíny (Och ge oss skuggorna*, 1988) z roku 1993 a *Chlad (Kyla*, 2002) z roku 2006. Obě hry byly vydány v překladu Zbyňka Černíka.

Dalším nakladatelstvím, jenž v minulosti vydalo jedno nebo více dramát současných skandinávských dramatiků je nakladatelství Elg, které vzniklo z iniciativy studentek norštiny z Filozofické fakultě Masarykovy univerzity v Brně. Nakladatelství tvoří Hana Kendíková, Kateřina Křišťůfková, Daniela Mrázová a Karolína Stehlíková.¹³¹ Za hlavní cíl si, tyto převážně překladatelky z norštiny, daly přiblížit českým čtenářům opomíjené tituly skandinávské literární tvorby. Kromě překladů a nakladatelské činnosti se věnují i organizaci literárních akcí. Z prozatím čtyř vydaných publikací byla jednou také trojsovková antologie tří současných skandinávských autorů s názvem *3×3 Norén, Fosse, Saalbachová* z roku 2008.¹³² **Norénovu** tvorbu v tomto výboru zastupují dramata *Démoni (Demoner*, 1984), *Klinika (Kliniken*, 1994) a *Tichá hudba (Tyst musik*, 2001). **Jon Fosse** je čtenáři představen skrze dramata *Někdo přijde (Nokon kjem til å komme*, 1996), *Podzimní sen (Draum om hausten*, 1999) a *Variace na smrt (Dødsvariasjonar*, 2002) a tvorba dánské dramatičky **Astrid Saalbach** je pak prezentována hrami *Neviditelné město (Den usynlige by*, 1986), *Požehnané dítě (Det velsignede barn*, 1996) a dramatem *Konec světa (Verdens ende*, 2003).¹³³ Trojici překladatelů této antologie, která obsahuje starší i novější dramata tří skandinávských autorů a nositelů prestižní ceny Nordisk Dramatikerpris, tvoří Zbyněk Černík, Karolína Stehlíková a Michaela Weberová.¹³⁴ Tímto výčet publikací tradičních vydavatelství končí, ale zbývá uvést ještě jeden divadelní text, jenž vyšel jako součást programu k inscenaci Národního divadla moravskoslezského. Je jím drama *Obyčejný život (Normale liv*, 2011) **Christiana Lollikeho**, jenž bylo inscenováno na alternativní scéně Divadla loutek Ostrava pod

¹³⁰ *Svět a Divadlo*, „Dramatické texty publikované v SADu“ [online], [cit. 26. 9. 2019], Dostupné z: <http://www.svetadivadlo.cz/cz/dramaticke-texty>

¹³¹ *Milada Blekstad*, „O nás“ [online], [cit. 26. 9. 2019], Dostupné z: <https://miladablekastad.com/about/>.

¹³² *Skandinávský dům*, „3×3 Norén Fosse Saalbachová“, [online], [cit. 26. 9. 2019], Dostupné z: <http://www.skandinavskydum.cz/3x3-noren-fosse-saalbachova/>.

¹³³ Ibid.

¹³⁴ Ibid..

názvem *Obyčejný život, neboli, Tělo a bitevní pole* v režii Josefa Kačmarčíka a překladu Lady Halounové.¹³⁵

4. Propagace skandinávského dramatu a kultury

4. 1 Festivaly zaměřené na skandinávskou dramatikou

Festivalů, které by se systematicky zabíraly skandinávskou dramatikou, není mnoho. Přehlídky severského dramatu bývají přidružovány k již existujícím literárním, či jiným kulturním festivalům. Za posledních dvacet let se tu objevily pouze tři, jež by se věnovaly výlučně dílům skandinávských autorů. **Severský divadelní večer** je jedním z nich. Hlavním pořadatelem tohoto nepravidelného několikadenního či jednodenního projektu, který probíhá jednou až čtyřikrát ročně, je Skandinávský dům. Tento festival funguje na principu spolupráce s vybranými divadly, které zrovna uvádějí text nějakého skandinávského tvůrce. Nejde tedy o cílené nastudování konkrétního díla skandinávského autora pro potřeby festivalu. Formou „*komentovaných divadelních představení, která sestávají z lektorského úvodu před představením a různé podoby nabývající besedy či sdílení společných dojmů ze zhlédnutého představení*“¹³⁶ nabízí divákovi „*hlubší seznámení se severskou dramatikou*“¹³⁷. Tento projekt je buď zaštitěn jiným festivalem (např. Divadelním světem Brno), nebo spolupracuje s konkrétními divadly. V minulosti s tímto festivalem takto spolupracovalo například Divadlo Na zábradlí, Divadelní společnost Masopust, Národní divadlo Brno, Slovácké divadlo Uherské hradiště nebo Divadlo pod Palmovkou.

Další institucí, která se v minulosti rozhodla rozvíjet povědomí o skandinávském dramatu je divadlo Feste, konkrétně jeho **festival Specific**, který se zaměřuje na „*tabuizovaná, sociální a politická témata, často pracuje s historickými momenty a postavami*“¹³⁸. Tento festival si klade za cíl představit publiku málo uváděné či úplně

¹³⁵ (premiéra: 17.11.2017), *Národní divadlo moravskoslezské*, „OBYČEJNÝ ŽIVOT neboli Tělo a bitevní pole“ [online], [cit. 26. 9. 2019], Dostupné z: <https://www.ndm.cz/cz/cinohra/inscenace/4656-obycejny-zivot-neboli-telo-a-bitevni-pole/>.

¹³⁶ *Skandinávský dům*, „Divadelní večery s festivalem Divadelní svět Brno“ [online], [cit. 5. 8.2019], Dostupné z: <http://www.skandinavskydum.cz/divadelni-vecery-s-festivalem-divadelni-svet-brno/>.

¹³⁷ Ibid.

¹³⁸ *Divadlo FESTE*, „O divadle“ [online], [cit. 5. 8.2019], Dostupné z: <http://www.divadlofeste.cz/o-divadle/>.

neznámé zahraniční divadelní texty. V roce 2015 se uskutečnil konkrétně Norský Specifik, který českého diváka seznámil s některými texty norských dramatiků. Během jeho trvání¹³⁹ mohli návštěvníci zhlédnout realizaci scénického čtení norských autorek Cecilie Løveid, Marie Tryti Vennerød nebo hru *Návraty* Fredrika Brattberga.¹⁴⁰ Rok poté přišlo na řadu finské „vydání“ tohoto festivalu, které do České republiky přineslo hry Emilie Pöyhönen, Marie Kilpi nebo Jussiho Moila.¹⁴¹

Na jaře roku 2014 probíhal festival k výročí sedmdesátých narozenin švédského dramatika Larse Noréna s názvem *Lars Norén: 70*.¹⁴² Představení, přednášky, filmové projekce a scénická čtení probíhala v Českém centru Praha, Švandově divadle a Divadle Kampa. Studio Švandova divadla si k příležitosti výročí 70. narozenin tohoto významného švédského dramatika připravilo, kromě již zmiňovaných scénických čtení her *O lásce* (*Om kärlek*, 2010) a *Chlad* (*Kyla*, 2002), také přednášku Zbyňka Černíka, překladatele „většiny dosud do češtiny přeložených dramát“ Larse Noréna.¹⁴³

Další příležitostí pro zviditelnění skandinávského dramatu byl multižánrový **Festival Nordic Spirit**, spojený s navazujícím festivalem Mime Fest Praha. V Paláci Akropolis, počínaje nedělí 1. listopadu 2015, navázal tento ročník na Festival Balkan Spirit z roku 2014. Kromě vystoupení Orchestru Berg, který se zaměřuje na „současnou hudbu a hudbu 20. století“¹⁴⁴ a promítání historického filmu o Johance z Arku, měli návštěvníci příležitost zhlédnout představení *Za pět minut dvanáct na sever* souboru absolventů DAMU 11:55, které si připravilo scénické čtení dvou her současné severské dramatiky. Zakončení tohoto festivalu se uskutečnilo 4. listopadu představením finské klaunky Heli Väätäinen, které už svým zaměřením zároveň odstartovalo navazující festival Mime Fest Prague. Stejně jako Festival Nordic Spirit si Divadlo Letí s Agenturou DILIA ve spolupráci s Národní galerií v Praze připravily večer, na kterém představily díla nové generace skandinávských autorů. Jednalo se konkrétně o tyto hry: „*Lise L.*

¹³⁹ od 5. do 28. května 2015, *MUNI*, „Festival scénických čtení láká na autorskou tvorbu“ [online]. [cit. 5. 8.2019], Dostupné z: <https://www.em.muni.cz/student/6072-festival-scenickyh-cteni-laka-na-norskou-tvorbu>.

¹⁴⁰ Ibid.

¹⁴¹ *Divadlo FESTE*, „SPECIFIC 2016 – FINSKO, STARTUJE!“ [online]., [cit. 5. 8.2019], Dostupné z: <http://www.divadlofeste.cz/2016/04/20/specific-2016-finsko-startuje/>.

¹⁴² Na organizaci tohoto festivalu se podílelo Divadlo NaHraně spolu s Divadlem LETÍ, Velvyslanectvím Švédska v Praze, Skandinávským domem a Divadlem Kampa.

¹⁴³ *Divadelní noviny*, „Tip na květen – Lars Norén: 70“ [online], [cit. 13. 10. 2019], Dostupné z: <https://www.divadelni-noviny.cz/tip-na-kveten-lars-noren-70>.

¹⁴⁴ *Orchestr Berg*, „o Bergu“ [online]. [cit. 4. 8.2019], Dostupné z: https://www.berg.cz/about_orch.html.

norské autorky Liv Heløe, *Boogie Woogie* dánského dramatika Christiana Lollikeho, *Obyčejný život* švédského dramatika Staffana Götheho a *Králíček* finské autorky Saary Turunen¹⁴⁵. Představení těchto překladů, které vzešly z Překladatelské dílny agentury Dilia, probíhalo formou scénických čtení v režii Petra Haška.¹⁴⁶

Z tohoto krátkého přehledu je zřejmé, že kromě čtyř náhodných festivalů/akcí tu existuje jen Severský divadelní večer, jenž se skandinávskému divadlu věnuje ve větší míře, se snahou o uvedení alespoň jedné inscenace ročně. Jeho velkou výhodou je fakt, že pracuje s již existujícími inscenacemi a na organizaci je tedy daleko méně náročný. Na druhou stranu jsou organizátoři odkázáni na produkci někoho jiného. Z tohoto faktu také pramení značná nepravidelnost v uvádění her. Skandinávský dům ale odvádí více než záslužnou práci v monitorování jakékoli divadelní akce související se skandinávskou dramatikou. Na svých stránkách veřejnost pravidelně informuje o nejbližších severských kulturních akcích konaných na území České republiky a zájemce o skandinávskou kulturu má tedy značně usnadněnou práci.

4. 2. Festivaly zaměřené na propagaci skandinávské kultury

Festivaly podporující povědomí o skandinávské kultuře můžeme rozdělit do několika typů: literární, filmové nebo multižánrové. Největším skandinávským literárním festivalem u nás je bezpochyby **Severský literární večer**, který pořádá Skandinávský dům v nezměněné podobě už od roku 2013. Tento festival nese statut oficiální doprovodné akce veletrhu Svět knihy.¹⁴⁷ Festivalové večery mají formu besedy, na kterých se, většinou skrze rozhovory a diskuse, představí několik severských spisovatelů. Občasnými hosty tohoto festivalu jsou také skandinávští dramatici. V minulosti měly diváci možnost osobně poznat například dánského prozaika a dramatika Larse Husuma nebo dánského scénáristu, dramatika, prozaika a herce Jonase Karlssona. Festival se koná za podpory severských velvyslanectví v České republice. Zatím poslední ročník s podtitulem *Silné ženy, žralok grónský a balón na severním pólu* proběhnul 2. května

¹⁴⁵ *Divadelní noviny*, „Tip na neděli: Ochutnávka severského dramatu“ [online]. [cit. 20. 9. 2019], Dostupné z: <https://www.divadelni-noviny.cz/tip-na-nedeli-ochutnavka-severskeho-dramatu>.

¹⁴⁶ *Ibid.*

¹⁴⁷ *Skandinávský dům*, „Severský literární večer“ [online]. [cit. 12. 8.2019], Dostupné z: <http://www.skandinavskydum.cz/seversky-literarni-vecer-4/>.

2019. Během jednoho večera se představili hned čtyři skandinávští autoři: finská autorka a umělkyně Rosa Liksom, dánská prozaička Ida Jessen, norský spisovatel a novinář Morten Strøksnes a švédská spisovatelka Bea Uusma.¹⁴⁸

Skandinávský dům také v minulosti uspořádal několik multižánrových minifestivalů, zaměřených vždy na jednu význačnou osobu severské literatury či dramatu. **Strindbergův týden** byl například jedním z nich. Na program tohoto minifestivalu¹⁴⁹, uspořádaného v roce 2012 na připomínku sta let od úmrtí Augusta Strindberga, patřila mimo jiné „*beseda se dvěma předními překladateli Strindbergova díla, přednáška odborníka ze Strindbergova muzea ve Stockholmu, Erika Hööka, a v neposlední řadě také scénické čtení ze Strindbergovy korespondence Tvůj Gusten (píše milostné dopisy) nastudované speciálně pro tuto příležitost*“.¹⁵⁰ Stejným způsobem probíhaly i další ročníky tohoto nepravidelného minifestivalu. **Týden Hanse Christiana Andersena**¹⁵¹ nabídl mimo jiné divadelní představení pro děti s názvem *Sen či Andersen* v Loutkovém divadle Radost v Brně¹⁵². Nejvíce diváků si však, i přes stále rostoucí rozšiřující se literární akce, najdou festivaly filmové. Nejstarším filmovým festivalem tohoto zaměření je u nás festival **Severská filmová zima** či **Severský filmový podzim**. Tento festival zaštiťuje organizace Severský filmový klub, jehož cílem je zprostředkování u nás lehce opomíjené severské kinematografie českému publiku.¹⁵³ Severský filmový klub organizuje několikadenní festivaly po celé České republice se snahou filmy z Dánska, Finska, Islandu, Norska, Švédska a Baltských států představovat rovnoměrně. Festival **Severské filmové čtvrtky** pořádá již šestý rok Skandinávský dům ve spolupráci s Komorním kinem Evald, Norským velvyslanectvím, Norským filmovým institutem a společností CinemArt. Návštěvníci mají každý první čtvrtek v měsíci možnost zhlédnout jeden snímek ze severské kinematografie. Čtvrteční promítání už v minulosti nabídlo dánské, finské, norské a švédské filmy, stejně jako také filmy

¹⁴⁸ *Skandinávský dům*, „SILNÉ ŽENY, ŽRALOK GRÓNSKÝ A BALÓN NA SEVERNÍM PÓLU: SEVERSKÝ LITERÁRNÍ VEČER NA VELETRHU SVĚT KNIHY PRAHA“, tisková zpráva [online], Praha 2. 5. 2019, [cit. 14. 8.2019], Dostupné z: <http://www.skandinavskydum.cz/tiskove-zpravy/>.

¹⁴⁹ Festival proběhnul za podpory Švédského institutu (Svenska Institutet) a Švédské kulturní rady (Svenska kulturrådet). Ibid.

¹⁵⁰ ŠVEC, Michal, *Výroční zpráva za rok 2012*, tisková zpráva [online], Praha 30. 3. 2013, [cit. 14. 8. 2019], Dostupné z: <http://www.skandinavskydum.cz/vyrocní-zpravy/>.

¹⁵¹ 21.-27. 9. 2015, *Skandinávský dům*, „Týden Hanse Christiana Andersena“, [online]. [cit. 12. 8.2019], Dostupné z: <http://www.skandinavskydum.cz/tyden-hanse-christiana-andersena/>.

¹⁵² Ibid.

¹⁵³ *Severský filmový klub*, „O nás“ [online]. [cit. 4. 8.2019], Dostupné z: <http://www.sfklub.cz/o-nas>.

z produkce Baltických států.¹⁵⁴ Celovečerním filmům z těchto dvou akcí konkuruje festival **Severské kraťasy**, který se zaměřuje na krátkometrážní filmy. U nás probíhá již od roku 2013 pod záštitou Skandinávského domu a Kina Evald.¹⁵⁵ V rámci festivalu probíhá promítání desítek krátkých filmů rozdělených do bloků podle zemí původu: Dánsko, Finsko, Island, Norsko a Švédsko.¹⁵⁶ Zatím poslední, třetí ročník tohoto festivalu, zahrnující hrané i animované snímky, probíhal po tříleté odmlce od 4. do 13. června 2019.¹⁵⁷

Asi největším multižánrovou akcí se skandinávskou tematikou u nás je festival **Dny severu**, jenž probíhá každoročně na přelomu října a listopadu. Na programu¹⁵⁸ jsou každoročně především filmová promítání, spisovatelské besedy, ale také divadelní večery. V roce 2018 uvedlo například Divadlo Na zábradlí komentovanou inscenaci *Dánská občanská válka 2018-24*.¹⁵⁹ Festival probíhá kromě Prahy také v Brně. Během prvního ročníku, v roce 2010, se uskutečnila výstava norského mladého vizuálního umělce Anderse Grønliena s názvem Nature Spells, několik cestovatelských přednášek a beseda Karolíny Stehlíkové, na niž si přizvala překladatele ze severských literatur. Pozvání pak také přijali: dánský spisovatel Erling Jepsen a Per Olov Enquist (oceňovaný švédský spisovatel a dramatik).¹⁶⁰

Srovnáme-li tento ročník s ročníkem 2018, uvidíme patrný rozdíl a snahu posouvat se stále dopředu a nabízet návštěvníkům čím dál tím větší rozptýl nabídky akcí, které se zaměřují na prohlubování povědomí o severské kultuře. Od roku 2012 se tento festival koncentruje vždy na jedno téma, které je reflektováno ve všech probíhajících akcích.¹⁶¹ Zatím poslední ročník, jenž proběhnul na přelomu října a listopadu 2018

¹⁵⁴ *Komorní kino Evald*, „Severský filmový čtvrtek” [online]. [cit. 4. 8.2019], Dostupné z: <http://www.evald.cz/klient-181/kino-53/stranka-794>.

¹⁵⁵ *Skandinávský dům*, „Skandinávské kraťasy“ [online]. [cit. 12. 8.2019], Dostupné z: <http://www.skandinavskydum.cz/severske-kratasy-2/>

¹⁵⁶ *Skandinávský dům*, „Krátké filmy pětkrát jinak: Kino Evald bude v červnu patřit Severským kraťasům“, tisková zpráva [online], Praha 30. 5. 2016, [cit. 14. 8.2019], Dostupné z: <http://www.skandinavskydum.cz/tiskove-zpravy/>.

¹⁵⁷ *Skandinávský dům*, „Skandinávské kraťasy“ [online]. [cit. 14. 8.2019], Dostupné z: <http://www.skandinavskydum.cz/severske-kratasy-2/>.

¹⁵⁸ Festival probíhá již od roku 2010.

¹⁵⁹ *Skandinávský dům*, „Dny severu 2018 PRAHA“ [online]. [cit. 23. 7.2019], Dostupné z: <http://www.skandinavskydum.cz/dny-severu-2018-praha/>.

¹⁶⁰ ŠVEC, Michal, *Výroční zpráva za rok 2010*, tisková zpráva [online], Praha 16. 5. 2011, [cit. 14. 8.2019], Dostupné z: <http://www.skandinavskydum.cz/vyrocní-zpravy/>.

¹⁶¹ ŠVEC, Michal, *Výroční zpráva za rok 2012*, tisková zpráva [online], Praha 30. 3. 2013, [cit. 14. 8.2019], Dostupné z: <http://www.skandinavskydum.cz/vyrocní-zpravy/>.

v Praze a Brně, rozvíjel téma *tabu* a nabídl promítání kontroverzního snímku *Něco se musí zlomit* švédského režiséra Estera Martina Bergsmarka, představení *Dánská občanská válka 2018-24* Divadla Na zábradlí, promítání islandského filmu *Děti*, projekce finského erotického snímku *Sensuela*, přednášku na téma smrt v dětské literatuře švédské spisovatelky Pernilly Stalfelt, pořad finského spisovatele, psychologa a neurovědce Jussiho Valtonena s názvem *Člověk v říši (ne)svobody* a v neposlední řadě také autogramiádu finského spisovatele Jussiho Valtonena.¹⁶² Z porovnání těchto dvou ročníků je tedy zřejmý jasný posun co se týče žánrového rozpětí a rozsahu nabízeného programu.

4. 5 Instituce konzistentně podporující povědomí o skandinávské kultuře

Bezesporu největší roli hraje na poli propagace skandinávské kultury **Skandinávský dům**. Tato instituce byla založena v roce 2003 dánskou cestovní kanceláří CoDan Agentura a nedlouho poté v roce 2005 převzata skupinou studentů skandinávských jazyků, kteří si vzali za cíl „*Přiblížit Sever srdci Evropy*“¹⁶³ Do roku 2013 fungoval jako občanské sdružení, po roce 2013 už jako spolek.¹⁶⁴ Skandinávský dům se snaží prezentovat kulturu zemí severní Evropy: Dánska, Finska, Islandu, Švédska a také Pobaltských států. V roce 2010 otevřel také svou brněnskou pobočku, ve které se uskutečnila polovina z celkových dvanácti přednášek a hudebních akcí.¹⁶⁵

Skandinávský dům úzce spolupracuje s jazykovou školou Scandinavian language school, velvyslanectvími skandinávských zemí, Ministerstvem kultury České republiky a řadou dalších kulturních institucí. Dále také provozuje svou vlastní knihovnu pro veřejnost zaměřující se na autory evropského severu. Během celého roku tato organizace informuje o kulturních akcích, které se vážou ke skandinávské kultuře a zaštiťuje či organizuje nespočet kulturních akcí: literární večery, filmové promítání, výstavy, odborné a populární přednášky, divadelní večery či scénická čtení. Fungování Skandinávského domu by ale nebylo možné bez přispění nejrůznějších partnerů a také

¹⁶² *Skandinávský dům*, „Festival Dny Severu prolomí tabu v literatuře, na plátně i na jevišti“, tisková zpráva [online], Praha 3. 10. 2018, [cit. 14. 8.2019], Dostupné z: <http://www.skandinavskydum.cz/tiskove-zpravy/>.

¹⁶³ *Skandinávský dům*, „Kdo jsme“ [online]. [cit. 23. 7.2019], Dostupné z: <http://www.skandinavskydum.cz/kdo-jsme/>.

¹⁶⁴ *Ibid.*

¹⁶⁵ ŠVEC, Michal, *Výroční zpráva za rok 2010*, tisková zpráva [online], Praha 16. 5. 2011, [cit. 14. 8.2019], Dostupné z: <http://www.skandinavskydum.cz/vyrocní-zpravy/>.

konkrétně velvyslanectvích severských zemí (Velvyslanectví Dánska, Norska a Švédska), která u nás propagují severskou kulturu hlavně skrze podporu činnosti Skandinávského domu. Více či méně se na jeho akcích, ať už finančně, věcnými dary, nebo například aktivním zapojením do koordinace nejrůznějších projektů, v minulosti podílelo konkrétně Velvyslanectví Dánského, Norského, Švédského království v ČR, Velvyslanectví Estonské a Finské republiky v ČR a Generální konzulát Islandské republiky v ČR. Spolupráce funguje recipročně. Skandinávský dům například pro severská velvyslanectví naopak od srpna roku 2015¹⁶⁶ organizuje kampaň #ReadNordic, která si klade za cíl podporovat povědomí o severské kultuře u nás.¹⁶⁷

5. Závěr

Záměrem mé práce bylo podat co nejpodrobnější obraz o situaci podpory současného dánského, norského a švédského dramatu v České republice od roku 1990. Ve třech kapitolách jsem se zaměřila na historii uvádění současných skandinávských autorů na českých jevištích, publikování jejich dramát českými vydavatelstvími či jinými subjekty a v neposlední řadě také na různorodé kulturní akce spojené se Skandinávií, v ideálním případě konkrétně se skandinávským divadlem.

Vycházela jsem z předpokladu, že je u nás, i přes nemalé množství akcí a festivalů, povědomí o současné skandinávské dramatice stále velmi nízké. Vzhledem k tomu, že se jedná o tak specifickou jazykovou oblast, je tento fakt naprosto pochopitelný a dá se očekávat i u jiných okrajových oblastí. Skandinávie a její kultura se sice za posledních několik let stále více dostává do středu pozornosti široké veřejnosti, jsou to však převážně literární díla a filmy, jejichž obliba je stále na vzestupu. Divadlo v tomto směru zůstává dosud ještě poněkud pozadu. Jména dramatiků, která by mohla být pro amatérského pozorovatele relativně známá jsou jména oceňovaných a často inscenovaných dramatiků: Astrid Saalbach, Jona Fosseho a Larse Noréna. Nejsoučasnější skandinávské drama si ale u nás stále hledá cestu. Je však potřeba zdůraznit, že se situace rok za rokem nepřetržitě zlepšuje a akcí, spojených se skandinávským dramatem, u nás

¹⁶⁶ ŠVEC, Michal, *Výroční zpráva za rok 2015*, tisková zpráva [online], [cit. 11. 10.2019], Dostupné z: <http://www.skandinavskydum.cz/vyrocní-zpravy/>.

¹⁶⁷ Kampaň #ReadNordic se zaměřuje na propagaci severské literatury. Během roku v jejím rámci probíhají různé kulturní akce.

přibývá. Velkou zásluhu má na tomto faktu také Skandinávský dům, který se snaží nepřetržitě informovat o všech kulturních akcích spojených se skandinávským divadlem, literaturou či filmem, které se České republice konají.

Stále však platí, že skandinávské drama, o to spíše skandinávské současné drama, není mainstream a divák tudíž musí projevit určitý zájem. Za posledních třicet let bylo na českých jevištích, kromě již výše zmíněných nejspíše nejpopulárnějších a nejrozšířenějších jmen současné skandinávské dramatiky, uveden i nemalý počet dramaturgů té nejmladší generace. Obecně se dá říct, že tyto pokusy vzkvétají hlavně na menších, nezávislých scénách.

Co se týče vydávání současného skandinávského dramatu, musíme zapomenout na velká vydavatelství a zaměřit se na divadelní a literární agentury a menší vydavatelství či umělecké časopisy. Na poli překladu dramaturgů ze skandinávských jazyků se u nás točil a točí stále ten samý okruh lidí (František Fröhlich, Zbyněk Černík, Karolína Stehlíková ad.). Nové talenty ale v minulosti hledala například agentura Dilia, jež každoročně pořádá překladatelskou dílnu, která se právě během jednoho ročníku zaměřila na evropský sever. Tam se prosadila například i Lada Halounová, která mladé dánské autory překládá dodnes.

Současná dramatická tvorba je už tak okrajovou záležitostí, o to více, když se zaměříme na současnou dramatickou tvorbu autorů pocházejících ze Skandinávie. Jak ale má práce ukázala, existují zde poměrně vytrvalé snahy rozvíjet povědomí o kultuře evropského severu.

6. Zdroje

6.1 Monografie

Bing, Just Johan. Dějiny literatury norské. Překlad Milada Krausová-Lesná. V Praze: Jan Laichter, 1913.

BUDIL, Ivo T., *Dějiny Skandinávie*. Vyd. 1., Praha: Stanislav Juhaňák – Triton: Metropolitan University Prague Press, r. 2017. ISBN 978-80-7553-228-2

GUSTAFSON, Alrik a Ivan SEIDL. Dějiny švédské literatury. Brno: Masarykova univerzita, 1998. Spisy Masarykovy univerzity v Brně. Filozofická fakulta. ISBN 80-210-1767-8.

HUMPÁL, Martin, KADEČKOVÁ, Helena, PARENTE-ČAPKOVÁ, Viola. *Moderní skandinávské literatury (1870-2000)*. Vyd. 2., dopl. A rev. – Praha: Karolinum. ISBN 978-80-246-2395-5.

PERELTSVAIG, Asya. *Languages of the world: an introduction*. Vyd. 1., Cambridge University Press, 2012.

Warne, Lars G., ed. *A history of Swedish literature*. Lincoln: University of Nebraska Press, r. 1996. A History of Scandinavian Literatures; vol. 3. ISBN 0-8032-4750-8.

6.2 Články a studie

STEHLÍKOVÁ, Karolína. Nejmladší generace skandinávských dramatiků. *Svět a divadlo: časopis o světě divadla a divadle světa*, Praha: Divadelní obec, 2002, r. 5.

ŠVEHLOVÁ, Táňa. *Dánské divadlo a drama v 90. letech 20. století*. Praha 2012. Diplomová práce. Univerzita Karlova v Praze. Filozofická fakulta. Vedoucí práce doc. Mgr. Petr Christov, Ph.D.

6.3 Online zdroje

arnelygre.com, „Arne Lygre plays”, [online], [cit. 7. 10. 2019], Dostupné z: <http://www.arnelygre.com/www.arnelygre.com/Plays.html>.

Aura-Pont, „Fosse Jon”, [online], [cit. 7. 10. 2019], Dostupné z: <http://www.aura-pont.cz/Fosse-Jon-P1774.html>.

Aura-Pont, „Fosse Jon”, [online], [cit. 7. 10. 2019], Dostupné z: <http://www.aura-pont.cz/Fosse-Jon-P1774.html>.

Aura-Pont, „Bengt Ahlfors“, [online], [cit. 16. 8. 2019], Dostupné z: <http://www.aura-pont.cz/ahlfors-bengt-p1886.html>.

Aura-Pont, „Brunn Mattias“, [online], [cit. 16. 8. 2019], Dostupné z: <http://www.aura-pont.cz/brunn-mattias-p2996.html>.

Aura-Pont, „Katalog her – pokročilé vyhledávání“, [online], [cit. 18. 11. 2019], Dostupné z: <http://www.aura-pont.cz/Katalog-her---pokrocile-vyhledavani-P25.html>

- bibliotek.dk*, „Håndværkerne”, [online], [cit. 26. 9. 2019], Dostupné z: <https://bibliotek.dk/da/work/870970-basis%3A27764770>
- Dejvické divadlo*, „KOLOTOČ BANKROT/ Csaba Székely, Christian Lollike”, [online], [cit. 20. 9. 2019], Dostupné z: <https://www.dejvickedivadlo.cz/repertoar?kolotocbankrot>.
- divadlo.cz*, „Cyklus Třetí věk současného českého a slovenského dramatu v sezoně 2006/2007“, [online], [cit. 7. 10. 2019], Dostupné z: <https://www.divadlo.cz/?clanky=cyklus-treti-vek-soucasneho-ceskeho-a-slovenskeho-dramatu-v-sezone-20062007>
- Dilia*, „Překladatelská dílna DILIA“ [online], [cit. 26. 9. 2019], Dostupné z: <http://www.dilia.cz/index.php/dilna>.
- Dilia*, „Překladatelská dílna DILIA 2012 – Skandinávské jazyky“, [online], [cit. 26. 9. 2019], Dostupné z: <http://www.dilia.cz/index.php/component/k2/item/8590-prekladatelska-dilna-dilia-2012-skandinavske-jazyky>.
- Dilia*, „Katalog, Dílna – divadlo“, [online], [cit. 21. 11. 2019], Dostupné z: <http://www.dilia.cz/synopse->
- Divadelní noviny*, „Tip na květen – Lars Norén: 70“, [online], [cit. 13. 10. 2019], Dostupné z: <https://www.divadelni-noviny.cz/tip-na-kveten-lars-noren-70>.
- Divadelní noviny*, „Tip na neděli: Ochutnávka severského dramatu“, [online]. [cit. 20. 9. 2019], Dostupné z: <https://www.divadelni-noviny.cz/tip-na-nedeli-ochutnavka-severskeho-dramatu>.
- Divadelní ústav*, „Ediční oddělení“, [online], [cit. 26. 9. 2019], Dostupné z: <https://www.idu.cz/cs/o-nas/divadelni-ustav/edicni-oddeleni>.
- Divadelní ústav*, „Jméno. Noc zpívá své písně“, [online], [cit. 21. 10. 2019], Dostupné z: <https://www.idu.cz/cs/publikace/127-jmeno-noc-zpiva-sve-pisne>.
- Divadelní ústav*, „Tři hry (Pitvání padajícího sněhu, Návraty, Umění padat)“, [online], [cit. 21. 10. 2019], Dostupné z: <https://www.idu.cz/cs/publikace/951-tri-hry-pitvani-padajiciho-snehu-navraty-umeni-padat>.
- Divadlo Letí*, „CYKLUS SCÉNICKÝCH SKIC 8@8“, [online], [cit. 20. 9. 2019], Dostupné z: <http://divadlo-leti.cz/cs/projekt/cyklus-scenicky-skic-88>.
- Divadlo Feste*, „ARNE LYGRE: NIC ZE MĚ (INGENTING AV MEG)“, [online], [cit. 7. 10. 2019], Dostupné z: <http://www.divadlofeste.cz/arne-lygre-nic-ze-me-ingenting-av-meg/>.
- Divadlo Feste*, „MARIA TRYTI VENNERØD: VÍC (MEIR)“, [online], [cit. 20. 11. 2019], Dostupné z: <http://www.divadlofeste.cz/maria-tryti-vennerod-vic-meir/>.
- Divadlo FESTE*, „O divadle“, [online], [cit. 5. 8.2019], Dostupné z: <http://www.divadlofeste.cz/o-divadle/>.
- Divadlo FESTE*, „SPECIFIC 2016 – FINSKO, STARTUJE!“, [online]., [cit. 5. 8.2019], Dostupné z: <http://www.divadlofeste.cz/2016/04/20/specific-2016-finsko-startuje/>.
- Divadlo Petra Bezruče*, „jon fosse / syn. zima“, [online], [cit. 7. 10. 2019], Dostupné z: <http://www.bezrucy.cz/hra/syn-zima/>.

- DramaDirekt*, „Agneta Pleijel“ [online], [cit. 29. 8.2019], Dostupné z: <https://dramadirekt.se/dramatist/agneta-pleijel/>
- DramaDirekt*, „Vad är DramaDirekt?“ [online], [cit. 15. 8.2019], Dostupné z: <https://www.dramadirekt.se/vad-ar-dramadirekt/>
- Dramaten*, „Stilla liv“, [online], [cit. 16. 8.2019], Dostupné z: <https://www.dramaten.se/Repertoar-arkiv/stilla-liv/>.
- CONTEMPORARY DANISH DRAMA*, „Why writing drama became Denmark's national sport!“, [online], [cit. 20. 11. 2019], Dostupné z: <http://www.nytheatre-wire.com/jesperbergmann.htm>
- forfatterweb.dk*, „Nikoline Werdelin“, [online], [cit. 7. 10. 2019], Dostupné z: <https://forfatterweb.dk/oversigt/werdelin-nikoline>.
- forfatterweb.dk*, „Vizki Morti“, [cit. 7. 10. 2019], Dostupné z: <https://forfatterweb.dk/oversigt/vizki-morti>
- forfatterweb.dk*, „Line Knutzon“, [online], [cit. 26. 9. 2019], Dostupné z: <https://forfatterweb.dk/oversigt/knutzon-line>.
- forfatterweb.dk*, „Christian Lollike“, [online], [cit. 20. 9. 2019], Dostupné z: <https://forfatterweb.dk/oversigt/zloll00>.
- Komorní kino Evald*, „Severský filmový čtvrtek“, [online]. [cit. 4. 8.2019], Dostupné z: <http://www.evald.cz/klient-181/kino-53/stranka-794>.
- Litteratur*, „Benght Ahlfors“, [online], [cit. 16. 8.2019], Dostupné z: <https://litteratur.sets.fi/forfattare/bengt-ahlfors/>.
- Městská knihovna v Praze*, „Tři hry“, [online], [cit. 21. 10. 2019], Dostupné z: <https://search.mlp.cz/cz/titul/tri-hry/4264884/>.
- MUNI*, „Festival scénických čtení láká na autorskou tvorbu“, [online]. [cit. 5. 8.2019], Dostupné z: <https://www.em.muni.cz/student/6072-festival-scenickyh-cteni-laka-na-norskou-tvorbu>
Národní divadlo moravskoslezské, „OBYČEJNÝ ŽIVOT neboli Tělo a bitevní pole“, [online], [cit. 26. 9. 2019], Dostupné z: <https://www.ndm.cz/cz/cinohra/inscenace/4656-obycejny-zivot-neboli-telo-a-bitevni-pole/>.
- Národní divadlo archiv*, „Okruh osob 3.1“, (Činohra), [online], [cit. 16. 8.2019], Dostupné z: <http://archiv.narodni-divadlo.cz/default.aspx?jz=cs&dk=Inscenace.aspx&ic=4923&pn=256affcc-f002-2000-15afc913k3315dpc>.
- Orchestr Berg*, „o Bergu“, [online]. [cit. 4. 8.2019], Dostupné z: https://www.berg.cz/about_orch.html
- Prospero*, „WERDELINOVÁ, NIKOLINE – ZNALCI“, [online], [cit. 21. 10. 2019], Dostupné z: <https://prospero.divadlo.cz/hry/znalci-54305/>.
- Prospero*, „FOSSE, J. - JMÉNO. NOC ZPÍVÁ SVÉ PÍSNĚ“, [online], [cit. 21. 10. 2019], Dostupné z: <https://prospero.divadlo.cz/hry/jmeno-noc-zpiva-sve-pisne-54355/>.
- Prospero*, „MARIA BLOMOVÁ, LARS SAABYE CHRISTENSEN, AUÐUR AVA ÓLAFSDÓTTIR, SIRKKU PELTOLOVÁ, JOKUM ROHDE – PĚT SEVERSKÝCH HER“,

[online], [cit. 21. 10. 2019], Dostupné z: <https://prospero.divadlo.cz/hry/pet-severskych-her-56001/>.

Severský filmový klub, „O nás“, [online]. [cit. 4. 8.2019], Dostupné z: <http://www.sfklub.cz/o-nas>.

Skandinávský dům, „3×3 Norén Fosse Saalbachová“, [online], [cit. 26. 9. 2019], Dostupné z: <http://www.skandinavskydum.cz/3x3-noren-fosse-saalbachova/>.

Skandinávský dům, „Divadelní večery s festivalem Divadelní svět Brno“, [online], [cit. 5. 8.2019], Dostupné z: <http://www.skandinavskydum.cz/divadelni-vecery-s-festivalem-divadelni-svet-brno/>

Skandinávský dům, „Severský literární večer“, [online]. [cit. 12. 8.2019], Dostupné z: <http://www.skandinavskydum.cz/seversky-literarni-vecer-4/>.

Skandinávský dům, „SILNÉ ŽENY, ŽRALOK GRÓNSKÝ A BALÓN NA SEVERNÍM PÓLU: SEVERSKÝ LITERÁRNÍ VEČER NA VELETRHU SVĚT KNIHY PRAHA“, tisková zpráva [online], Praha 2. 5. 2019, [cit. 14. 8.2019], Dostupné z: <http://www.skandinavskydum.cz/tiskove-zpravy/>.

Skandinávský dům, „Týden Hanse Christiana Andersena“, [online], [cit. 12. 8.2019], Dostupné z: <http://www.skandinavskydum.cz/tyden-hanse-christiana-andersena/>.

Skandinávský dům, „Skandinávské kratásky“, [online]. [cit. 12. 8.2019], Dostupné z: <http://www.skandinavskydum.cz/severske-kratasy-2/>

Skandinávský dům, „Krátké filmy pětkrát jinak: Kino Evald bude v červnu patřit Severským kratášům“, tisková zpráva [online], Praha 30. 5. 2016, [cit. 14. 8.2019], Dostupné z: <http://www.skandinavskydum.cz/tiskove-zpravy/>.

Skandinávský dům, „Skandinávské kratásky“, [online]. [cit. 14. 8.2019], Dostupné z: <http://www.skandinavskydum.cz/severske-kratasy-2/>.

Skandinávský dům, „Dny severu 2018 PRAHA“, [online]. [cit. 23. 7.2019], Dostupné z: <http://www.skandinavskydum.cz/dny-severu-2018-praha/>.

Skandinávský dům, „Festival Dny Severu prolomí tabu v literatuře, na plátně i na jevišti“, tisková zpráva [online], Praha 3. 10. 2018, [cit. 14. 8.2019], Dostupné z: <http://www.skandinavskydum.cz/tiskove-zpravy/>.

Skandinávský dům, „Kdo jsme“, [online]. [cit. 23. 7.2019], Dostupné z: <http://www.skandinavskydum.cz/kdo-jsme/>.

sort-hvid.dk, „Det normale liv“, [online], [cit. 20. 9. 2019], Dostupné z: <http://www.sort-hvid.dk/projekt/det-normale-liv/>.

Sveriges radio, „Möt Mattias Brunn“, [online], [cit. 10. 10. 2019], Dostupné z: <https://sverigesradio.se/sida/avsnitt/1064765?programid=4802>.

Svět a divadlo, „Fredrik Brattberg – o autorovi“, [online], [cit. 7. 10. 2019], Dostupné z: <http://www.svetadivadlo.cz/cz/brattberg/brattBIO>.

Svět a Divadlo, „O nás Svět a Divadlo“, [online], [cit. 26. 9. 2019], Dostupné z: <http://www.svetadivadlo.cz/cz/o-nas>.

Svět a Divadlo, „Dramatické texty publikované v SADu”, [online], [cit. 26. 9. 2019], Dostupné z: <http://www.svetadivadlo.cz/cz/dramaticke-texty>.

Svět a Divadlo, „Cena Ferdinanda Vaňka 2013“, [online], [cit. 26. 9. 2019], Dostupné z: <http://www.svetadivadlo.cz/cz/vanek>.

Svět a Divadlo, „Dramatické texty publikované v SADu”, [online], [cit. 26. 9. 2019], Dostupné z: <http://www.svetadivadlo.cz/cz/dramaticke-texty>

ŠVEC, Michal, *Výroční zpráva za rok 2010*, tisková zpráva [online], Praha 16. 5. 2011, [cit. 14. 8.2019], Dostupné z: <http://www.skandinavskydum.cz/vyrocni-zpravy/>.

ŠVEC, Michal, *Výroční zpráva za rok 2015*, tisková zpráva [online], [cit. 11. 10.2019], Dostupné z: <http://www.skandinavskydum.cz/vyrocni-zpravy/>.

ŠVEC, Michal, *Výroční zpráva za rok 2010*, tisková zpráva [online], Praha 16. 5. 2011, [cit. 14. 8.2019], Dostupné z: <http://www.skandinavskydum.cz/vyrocni-zpravy/>.

ŠVEC, Michal, *Výroční zpráva za rok 2012*, tisková zpráva [online], Praha 30. 3. 2013, [cit. 14. 8.2019], Dostupné z: <http://www.skandinavskydum.cz/vyrocni-zpravy/>.

ŠVEC, Michal, *Výroční zpráva za rok 2012*, tisková zpráva [online], Praha 30. 3. 2013, [cit. 14. 8. 2019], Dostupné z: <http://www.skandinavskydum.cz/vyrocni-zpravy/>.

Virtuální studovna, „Inscenace“, [online], [cit. 16. 8.2019], Dostupné z:<https://vis.idu.cz/Default.aspx>

Východočeské divadlo Pardubice, „Henning Mankell / ANTILOPY“, [online], [cit. 16. 8.2019], Dostupné z: <http://www.vcd.cz/old/html/staryweb/hry/antilopy.php>